

Η ΦΑΡΙΣ

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὸ Σύλλογο Ἀποφοίτων Σχολείων Φάριδος

Γραφεῖα : Συρακουσῶν 101, Λαμπρινή, Ἀθήναι — Τηλ. 25 15 864

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ:

Γεώργιος Θ. Καλκάνης, Θεόδωρος Σ. Κατσουλάκος, Παναγιώτης Η. Κομνηνός

Ἵπεύθυνος ὕλης:

Θεόδωρος Σ. Κατσουλάκος, Συρακουσῶν 101, Λαμπρινή, Ἀθήναι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:

Ἑσωτερικοῦ ἐτήσια Δραχμὲς 100

Ἐξωτερικοῦ ἐτήσια . . Δολλάρια Η.Π.Α. 10

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πολίτες καὶ Πολιτικὴ	Συντάξεως	Σελ.	61
Ἡ τοπογραφία τῆς περιοχῆς μας	Ἔρρικας Καπάκου	»	63
Ἡ Γιατράκαινα ἀποκρούει τὸν Ἴμπραήμ στὴν Κουρτσούνα	Δημ. Δικαιάκου	»	65
Ἄντωνιος Δ. Κουμουσιώτης	Νικ. Κουμουσιώτη	»	66
Τὸ σποριό	Παν. Στούμπου	»	67
Ἡ λαϊκὴ σάτιρα κι ὁ διχασμός	Θ. Κ.	»	68
Τὸ μαρμαρωμένο λιοντάρι	Ε. Γ. Κ.	»	69
Παροιμίες	Σ. Κ.	»	69
Ἀπορίες καὶ ἐρωτήματα	Μετανάστη	»	70
Τὰ Μυλοβάγενα καὶ ἡ τύχη τους	Παν. Ἡλ. Κομνηνοῦ	»	71
Νικόλαος Μπεχράκης	Γιώργου Ματθαίου	»	73
Στὴν Πολοβίτσα	Βερόνικας Λιτζέρη	»	75
Σύλλογος Φιλοπροόδων Νέων Παλαιοπα- ναγιᾶς	Δημ. Σγουπάκου	»	77
Παλιοχώρι	Παν. Καπάκου	»	79
Σκέψεις - Σχόλια - Γεγονότα	Π. Κομνηνοῦ - Γ. Καλκάνη	»	81
Γράμματα ἀναγνωστῶν		»	84
Ἡ μετονομασία τῆς Κοινότητος Ξηροκα- μπίου	Εὐαγγ. Μαυροειδῆ	»	86
Ἀθλητισμός	Δημ. Κουντούρη	»	89
Τὰ νέα τῶν χωριῶν μας		»	90

Η ΦΑΡΙΣ

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΦΑΡΙΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' — ΤΕΥΧΟΣ 4ο — ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1980 — ΙΟΥΛΙΟΣ 1981

ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σύμφωνα με μία άποψη, η ανάμειξη πολλών κατοίκων του τόπου μας στα κοινά, ή αλλιώς στην πολιτική, οι ατέλειωτες συζητήσεις πολιτικού περιεχομένου και οι ζοηρές διχογνωμίες πάνω σ' αυτά, που καμιά φορά μάλιστα οδηγούν έξω από τα επιτρεπτά όρια του πολιτικού ήθους και μέτρου, είναι τάχα λάθος και μετριοδνται στα άρνητικά της μικρής σχετικά κοινωνίας μας. «... μὴν ἀνακατεύεσαι στὴν πολιτικὴ... νὰ κοιτᾶς τὴ δουλειὰ σου... ἄσε τοὺς ἄλλους... ὅποιος καὶ νὰ ῥθει τὸ ἴδιο θὰ ἔναι γιὰ μᾶς...» Ὅριστε μερικὰ μηνύματα ποὶ ἐκπορεύονται ἀπὸ τὴν ἀντίληψη τῆς «ἀπουσίας» ἀπὸ κάθε πολιτικὴ δραστηριότητα.

Εἶναι ὅμως ἔτσι τὰ πράγματα ; Εἶναι σωστὴ ἢ παραπάνω ἀντίληψη ; καὶ ἂν δεχτοῦμε, μερικὰ, κάτι τέτοιο, μήπως εἶναι σωστὸ νὰ ἐρευνηθοῦν διαχρονικὰ τὰ αἷτια καὶ οἱ συνθήκες ποὺ τὴν διαμορφώσανε, δηλ. νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα ἀπὸ πλευρᾶς αἰτίων καὶ συνθηκῶν ποὺ

διαμορφωθῆκανε καὶ ἰσχύσανε σὲ περιόδους χρονικὲς ποὺ μποροῦμε νὰ τὶς προσδιορίσουμε σχεδὸν μὲ ἀκρίβεια;

Νομίζουμε πὼς δὲν χρειάζεται νὰ γίνεῖ εἰδικὴ ἀναφορά. Κάθε ἀνθρώπινη ἐκδήλωση εἶναι ἀπόλυτα σχετικὴ μὲ τὸ χρόνο καὶ μὲ τὶς συνθήκες ποὺ ἰσχύουνε στὴ διάρκειά της. Ἄλλὰ ὁ χρόνος πάντα φεύγει καὶ οἱ συνθήκες ἀλλάζουνε. Ἔτσι ἔχουμε τὸ παρελθόν, τὸ χτές, καὶ τὴ διάδοχο κατάσταση, τὸ σήμερα. Στὸ σήμερα λοιπὸν θὰ ἀναφερθοῦμε ποὺ οἱ συνθήκες του εἶναι ἀλλοιώτικες καὶ μάλιστα τέτοιες ποὺ δὲν δικαιολογοῦνε τὴν «ἀπουσία» ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δραστηριότητα, γιὰτὶ εἶναι ἀλήθεια πὼς σήμερα ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις κοινωνικότητας τοῦ ἀνθρώπου κρίνονται μὲ διαφορετικὰ μέτρα καὶ σταθμά. Τὰ ταμπού, τὰ ἀπαγορευμένα, μέρα μὲ τὴ μέρα ξεσκεπάζονται καὶ ὅλοι μας γινόμαστε πιὸ ὄρμιοι, πιὸ ὑπεύθυνοι, πιὸ σωστοὶ καὶ πιὸ ἐλεύθεροι. Γινόμαστε ἀνθρωποὶ ποὺ ξέρουμε τί θέλουμε, γινόμαστε συνειδητὰ μέλη μιᾶς κοινω-

νίας πού ἀναζητάει διαρκῶς τὸ καλύτερο. Καὶ σὰν ἄνθρωποι συνειδητὰ ἐνταγμένοι στὸ σύνολο σημαίνει πῶς σεβόμαστε τὸν δίπλα μας. Σεβόμαστε τὶς ἀντιλήψεις του, τὶς ἰδέες του καὶ, ἂν τυχὸν διαφωνοῦμε, πού ἔναι δικαίωμά μας, ὑπάρχουνε χίλιοι νόμιμοι τρόποι γιὰ τοῦτο, χωρὶς νὰ ἔναι ἀνάγκη νὰ καταφύγουμε στὴν βία καὶ στὴν προσβολὴ τῆς προσωπικότητος τοῦ ἄλλου.

Καὶ εἶναι ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ πολιτική, ἡ σκέψη καὶ ἡ πράξη, οἱ δυνάμεις ἐκεῖνες πού βοηθήσανε τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀκολουθήσει τὴ μοίρα του μὲ ἀγῶνες καὶ θυσίες, γιὰ νὰ φτάσει μετὰ ἀπὸ χιλιάδες χρόνια στὰ σημερινὰ ἐπίπεδα σκέψης καὶ διαβίωσης. Αὐτὸ εἶναι ἡ πολιτικὴ στὴν εὐρύτερη ἔννοιά της. Εἶναι δύναμη καὶ ζωντάνια καὶ πάντα προοδευτικὴ ἀντίληψη κοινωνικῆς συμβίωσης καὶ δραστηριότητος. Εἶναι τὸ ἀνακάτεμα «στὰ στεκάμενα» νερὰ κάθε ἐποχῆς, πού ἀπὸ μέσα τους ἀναδύεται ὁ ὀλοένα καλύτερος ἄνθρωπος.

Τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ θαῦμα, γιὰ νὰ ἀναφερθοῦμε σὲ μιὰ σημαδιακὴ περίοδο γιὰ τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα, δὲν ἦτανε δημιουργήματα τυχαῖα καὶ περιστασιακὰ. Ἀπεναντίας ἦτανε ἀποτέλεσμα σκέψης καὶ πράξης, φιλοσοφίας καὶ πολιτικῆς. Ὁ νόμος τῆς «ἀτιμίας» τοῦ Σόλωνος πρόβλεπε τὴ στέρηση τῶν πολιτικῶν δικαιω-

μάτων σὲ ὄσους δὲν ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν πολιτικὴ. Στὸν Ἐπιτάφιο τοῦ Περικλῆ συναντᾶμε ἀπὸ τὸν Θουκυδίδη τὸ περίφημο «Μόνοι γάρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν» (Διότι μόνοι ἐμεῖς, οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκεῖνον πού δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὰ κοινὰ ὄχι ἄπραγον ἀλλ' ἄχρηστο θεωροῦμε). Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπο «ζῶον πολιτικόν», ὁ δὲ Πλάτωνας δέχεται : «τοὺς ἐπεικεστάτους δοκοῦντας ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους».

Δὲν νομίζομε λοιπὸν ὅτι εἶναι λάθος ἡ συμμετοχὴ στὰ κοινὰ, ἡ πολιτικὴ, ἴσα-ἴσα εἶναι δικαίωμα καὶ ὑποχρέωση τοῦ κάθε ἀπλοῦ πολίτη, πού πρέπει μάλιστα τὸ δικαίωμά του αὐτὸ νὰ μὴ τὸ ἀσκεῖ μόνο μέχρι κεῖ πού φτάνει ἡ νομικὴ-σημερινὴ ὑποχρέωσή του—, δηλαδὴ μέχρι τὸ ψηφοδέλτιο τῶν κοινοτικῶν καὶ βουλευτικῶν ἐκλογῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ καλύπτει καὶ ὅλο τὸ χῶρο τῶν δραστηριοτήτων του καὶ προβλημάτων του.

Δικαίωμα καὶ καθῆκον λοιπὸν ἡ πολιτικὴ πού πρέπει νὰ τὴν γνωρίσουμε ἀπὸ τὴν ἄλλη της ὄψη, ἐκεῖνη πού ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο μπροστὰ καὶ τὸν κάνει περισσότερο ἐλεύθερο.

Ἡ Σύνταξη

Ἡ τοπογραφία τῆς περιοχῆς μας

Ὁ Κονράδος Μπούρσιαν (18^ο - 1883) ὑπῆρξε καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας φιλολο-
γίας στὰ Πανεπιστήμια τῆς Τυβίγγης, Ζυρίχης καὶ Μονάχου. Ἐπειτα ἀπὸ μα-
κρὰ παραμονὴ στὴν Ἑλλάδα δημοσίευσε τὸ δίτομο ἔργο «Γεωγραφία τῆς Ἑλ-
λάδος» (1862 - 1872), ἀπὸ τὸ ὁποῖο μεταφράζουμε τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα :

«Στὸν ὠραῖο κάμπο νότια τῆς Σπάρτης, τοῦ ὁποίου τὸ δυτικὸ τμήμα πρὸς τοὺς πρόποδες τοῦ Ταυγέτου μέχρι κάτω τὸ Ξηροκάμπι εἶναι κατάφυτο ἀπὸ ἐλαιό-
δεντρα καὶ μουριές, ὑπῆρχαν στὴν παλιὰ ἀχαικὴ ἐποχὴ μερικές σημαντικὲς πό-
λεις, τὶς ὁποῖες ἀργότερα κατέλαβαν οἱ Δωριεῖς κατακτητὲς κι ἔτσι μερικὰ ἐξα-
φανίστηκαν ἢ διατηρήθηκαν ὡς συνοικισμοί. Ἡ σπουδαιότερη ἀπὸ ὅλες πόλεις ἦταν οἱ Ἀμύκλαι, μονάχα εἴκοσι στά-
δια νότια τῆς Σπάρτης, πού, καὶ μετὰ τὴν ἰδρυση τῆς Σπάρτης, περίπου δύο αἰῶνες ἀκόμα, ἦταν αὐτόνομη βάση τοῦ ἀχαικο-μυκηναῖοῦ λαοῦ. Ὄταν τὴν κατέ-
λαβε ὁ βασιλιάς τῆς Σπάρτης Τηλέκλος μετὰ τὸν Αἰγίδη Τιμόμαχο καὶ μοιράστη-
καν τὰ τεῖχη της, ἀνακηρύχτηκε ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος σὰν εἶδος ἐθνικοῦ ἱεροῦ·
μάλιστα ἡ σπουδαιότητα τοῦ ναοῦ αὐτοῦ ἦταν γνωστὴ πέρα ἀπὸ τὰ λακωνικὰ σύνορα. Ἡ θέσις του ἦταν χωρὶς ἀμφι-
βολία τρία τέταρτα τῆς ὥρας νότια τῆς Σπάρτης, κάπου δέκα λεπτὰ δυτικὰ τοῦ Εἰρώτα, σὲ μιὰ κορυφὴ ἐνὸς λόφου· ἐκεῖ εἶναι ἓνα παρεκκλήσι, ἢ Ἁγία-Κυριακὴ·
στὴ βορειοανατολικὴ πλευρὰ τῆς κορυ-
φῆς ἵπάρχουν ἀπομεινάρια μιᾶς κυκλι-
κῆς μάντρας χτισμένης μετὰ τὸν Ἰάσονα

λίθους. Ὅχι μόνο τὸ κάστρο τῶν Ἀμυ-
κλῶν βρισκόταν σ' αὐτὸν τὸ λόφο, ἀλλὰ
μὲ βεβαιότητα καὶ τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀπόλ-
λωνος... Γιὰ τὴν πόλιν Ἀμύκλαι, ποῦ
ἀναφέρει ὁ Πausanias, μετὰ τὴν περι-
γραφή τοῦ ἱεροῦ, ἀπλωνόταν στὴ νότια
πλευρὰ τοῦ λόφου. Ἡ πόλις συνδεόταν
μὲ τὸ ἱερὸ μέσω τῆς Ὑακινθίας ὁδοῦ,
πάνω ἀπὸ τὰ ποτάμια Τίασα καὶ Φελλίας
(μᾶλλον τὸ ποτάμι τῆς Ριβιότισσας κατὰ
Pausanias). Κάθε χρόνο στὴ γιορτὴ τῶν
Ὑακινθίων στὸ λακωνικὸ μῆνα Ἑκα-
τομβαιῶνα (Ἰούλιο), σχεδὸν ὅλος ὁ λαὸς
τῆς Σπάρτης μετὰ λαμπρὴ πομπὴ πήγαινε
σὲ αὐτὴ τὴν ὁδὸ πρὸς τὸ τέμενος τοῦ ἱε-
ροῦ, γιὰ νὰ μετᾶσχει στὴ γιορτὴ.

Στὴ συνέχεια τῆς ὁδοῦ πρὸς νότον καὶ
πρὸς τὴ θάλασσα στὸ κεντρικότερο ση-
μεῖο, δηλαδὴ στὸ μέσο τοῦ κάμπου τοῦ
Εἰρώτα, βρισκόταν ἡ ἀρχαία ἀχαικὴ
πόλις Φάρις ἢ Φαραί. Μετὰ τὴν κατά-
κτηση ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς ἦταν ἔδρα ἐνὸς
ἀπὸ τοὺς πέντε βασιλιάδες. Ὁ λαὸς της
μετανάστευσε, ἡ πόλις κατέρρευσε καὶ
στὸν καιρὸ τοῦ Pausanias ἦταν ἀκατοί-
κητη καὶ ἐρειπωμένη. Ἡ θέσις της καθο-
ρίζεται μετὰ βεβαιότητα μετὰ τὴν ἀνακάλυψη
ἐνὸς θόλου χτισμένου μέσα σὲ ἓνα λόφο
κοντὰ στὸ χωριὸ Βαφειό. Τὸ κτίσμα συγ-

κρίνεται χωρίς δισταγμό με τὰ ανάλογα κτίσματα στις Μυκῆνες, Ὁρχομενὸ καὶ Φάρσαλο σὰν ἀρχαῖος βασιλικὸς τάφος καὶ βεβαιώνει ἔτσι τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς ἀρχαίας ἀχαϊκῆς πόλεως στὴν περιοχὴ αὐτῆ. Ἦταν μόνο μισὴ ὥρα μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλιν Ἀμύκλαι, ποὺ ἦταν καὶ ἡ ἔδρα ἑνὸς σημαντικοῦ ἀχαϊκοῦ βασιλιᾶ.

Ἐπίσης στὸν καιρὸ τοῦ Πausανία ἡ κοινόπολη Βρυσαί βρισκόταν σὲ μιὰ περιοχὴ πλούσια σὲ πηγὲς δυτικὰ τοῦ ἀνεγειρομένου Σκλαβοχωριοῦ καὶ κοντὰ στὰ χωριά Κατσαροῦ καὶ Σινάνμπεη, ὅπου ἐκεῖ διασώζονται τὰ εἱρεῖπια ἑνὸς ἀρχαίου ναοῦ.

Βορειοδυτικὰ ἀπ' ἐκεῖ, μᾶλλον στὸ χωριὸ Ἁγιὸς Ἰωάννης, στοὺς πρόποδες τοῦ Ταῦγέτου, βρισκόταν ἓνα ἱερὸ τοῦ Διὸς Μεσσαπέως, τὸ μόνο ὑπόλειμμα τοῦ ἀρχαίου χωριοῦ Μεσσαπέαι. Πρὸς βορρὰ κατὰ τὸ Παρόρι ἢ Μυστρά τὸ χωριὸ Ἀλεσία. Κατὰ τὸ μῦθο ὀνομάστηκε ἔτσι, γιατί ἐφευρέθηκε τὸ ἄλεσμα τοῦ σιταριοῦ ἀπὸ τὸ Μύλητα, γιὸ τοῦ Λέλεγα. Κατὰ τὴν ἀλήθεια, ἐπειδὴ βρίσκονται σ' αὐτὴ τὴ μεριά τοῦ Ταῦγέτου μυλόπετρες.

Ψηλότερα ἀπ' τὸν κάμπο ἀναφέρει ὁ Πausανίας, ὅταν πέρασε, δυὸ κορυφὲς τοῦ Ταῦγέτου τὸ Ταλετὸν καὶ τὸν Εὐδὸρα — ἢ ἀνάμεσά τους περιοχὴ ἦταν πλούσια σὲ αἶγαγρους, ἀγριόχοιρους, ἐλάφια, ἀρκοῦδες — καὶ τὶς Θηρὲς, ἓνα ἱερὸ τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρας, στὸ ὁποῖο μετέφεραν κάθε χρόνο ἓνα ξόανο τῆς Κόρης

ἀπὸ τὸ Ἔλος. Δεκαπέντε στάδια ἀπ' τὸ Ἐλευσίνιο στὸν Ταῦγετο ἦταν τὸ Λαπίθαιον· ὄχι μακριὰ τὸ Δέρειον, ὅπου ὑπάρχει στὸ ὑπαιθρο τὸ ἄγαλμα τῆς Δερεάτιδος Ἀρτέμιδος καὶ μιὰ πηγὴ ὀνομαζομένη Ἄνονος. Τέλος εἴκοσι στάδια ἀπ' ἐκεῖ μέχρι τὸν κάμπο ἀπλώνονται τὰ Ἄρπλεια. Γιὰ καμιά ἀπὸ αὐτὲς τὶς τοπωνυμίες δὲν μπορεῖ νὰ βεβαιωθεῖ ἡ ὑπαρξὴ τῆς μὲ σιγουριά, διότι δὲν ὑπάρχει συγκεκριμένη ἀφετηρία γιὰ τὴν πορεία τῆς ὁδοιπορίας τοῦ Πausανία.

Τέλος στὴν νοτιοδυτικὴ πλευρὰ τῆς εὐφορῆς πεδιάδας βρίσκεται στὴν ἐξοδο μιᾶς κλεισμένης ἀπὸ ἀπόκρημνους βράχους χαράδρας τοῦ Ταῦγέτου τὸ χωριὸ Ξηροκάμπι. Σὲ αὐτὸ ὀδηγεῖ μιὰ γιὰ τὴν καμάρα τῆς ἀξιόλογη γέφυρα τῆς πάνω ἀπὸ τὴ χαράδρα ἐρχόμενης Ρασίνας, παραπόταμου τοῦ Εὐρώτα. Ἡ ὑπαρξὴ αὐτῆς τῆς γέφυρας μᾶς βεβαιώνει ὅτι στὴν ἀρχαία ἐποχὴ καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴ γωνιά τοῦ κάμπου ὀδηγοῦσε δρόμος πάνω ἀπὸ τοὺς προαναφερομένους πρόποδες τοῦ Ταῦγέτου στὸ Γύθειο. Αὐτὰ τὰ μέρη ἦταν μέχρι τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατοικημένα ἀπὸ ἄγριους, βάρβαρους καὶ μοσμεθανοὺς Ἀλβανούς, τοὺς Βαρδουνιώτες.

Ἡ κατεύθυνση τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὀρίζεται κάπως ἔτσι, μέσω τοῦ χωριοῦ Ποταμιά, Βίγλα, Λεβέτσοβα καὶ Λάγιο.

Ἐρῖκα Καπάκου

Ἡ Γιατράκαινα ἀποκρούει τὸν Ἴμπραῆμ στὴν Κουρτσούνα

Ἡ Κουρτσούνα εἶναι ἓνα μικρὸ χωριό, νοτιότερα τῶν Γοράνων καὶ ἀνατολικότερα τῆς Ἄρνας. Ἀπὸ τὰ διάσπαρτα χαλάσματα ποὺ συναντᾶει κανεὶς στὰ χωράφια καὶ τοὺς λόγγους, τὴν πληθώρα τῶν συντριμμένων κεραμιδιῶν, τὴ μικρὴ ἐκκλησοῦλα, ποὺ ἦταν τὸ παλιὸ νεκροταφεῖο, μὲ ἴχνη ἀπὸ ἀγιογραφίες καὶ ἄλλες μικρότερες, ποὺ μόνο θεμέλια ὑπάρχουν, ἀρκετοὺς τάφους, στοὺς ὁποίους βρέθηκαν κατὰ καιροὺς μικρὰ ἀγγεῖα, τὴν ἀνεύρεση μικροῦ ἀγάλματος καὶ νομισμάτων βυζαντινῆς ἐποχῆς φαίνεται πὼς ὁ τόπος κατοικεῖται ἀπὸ παλιά.

Ὁ Π. Χ. Δούκας γράφει : «Εἰς τὴν Κουρτσούναν κατῴκουν καὶ πέντε ἀδελφοὶ Τοῦρκοι Τσιχλαλῆδες, οἵτινες εἶχον καταλάβει πολλὰ κτήματα καὶ ἰδίως εἰς Ποταμίαν. Ἐδοκίμασαν δὲ νὰ κτίσωσι καὶ πύργον εἰς Γοράνους κατὰ τὴν θέσιν Μπάρδιον, ἵνα φέρωσιν ἀντίδρασιν εἰς τὸν Ἄγῆν τῶν Γοράνων Ρουμπῆν, ἀλλὰ διερχόμενος κατὰ τὸ 1776 ὁ Παναγιώταρος (Βενετζανάκης) μετὰ 30 ὀπαδῶν του καὶ μεταβαίνων εἰς Μυστρᾶν, διέταξεν αὐτοὺς ἵνα ἐντὸς 8 ἡμερῶν, ὅτε θὰ ἐπέστρεφε, νὰ εὔρη κρημισμένον τὸν πύργον».¹

Σὲ δεσπόζουσα θέσῃ τῆς Κουρτσούνας ἦταν χτισμένος πύργος καὶ πλάι του ἓνα μεγάλο σπιτί πολὺ καλὰ ὀχυρωμένο, σωστὸ φρούριο. Αὐτὰ λοιπόν, ὅταν ἔφυγαν

ἐντρομοὶ οἱ Τουρκομπαρδουνιώτες γιὰ νὰ κλειστοῦν στὴν Τριπολιτσά, τὸ Μάρτη τοῦ 1821, τὰ κατέλαβαν οἱ Γιατράκαοι μαζί μὲ τοὺς πύργους τῆς Ἄρνας καὶ τῶν Γοράνων.

Στὸν πύργο αὐτὸ τῆς Κουρτσούνας, τὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης ἐπιδρομῆς τοῦ Ἴμπραῆμ ἐναντίον τῆς Λακωνίας, κλείστηκε ἡ Γιατράκαινα, σύζυγος τοῦ Παναγιώτη Γιατράκου, αἰχμάλωτου τότε τοῦ Ἴμπραῆμ, μὲ τὸ γιό της Γιωργάκη καὶ 45 ἐνόπλους,² στὶς 18-20 Σεπτεμβρίου 1825, ὅπως συμπεραίνουμε ἀπὸ ἐπιστολὴ τοῦ Νικολάου Γιατράκου πρὸς τὸ Θεόδωρο Κολοκοτρώνη.³

Ὁ Ἴμπραῆμ προσέβαλε πρῶτα τὸν πύργο τῶν Γοράνων καὶ ἀργότερα τὸν πύργο τῆς Κουρτσούνας μὲ περισσότερους «ἀτλῆδες», γιὰ τὸ ἔδαφος ἦταν πιὸ ὀμαλό. Δὲν κατάφερε ὅμως νὰ πετύχει τὸ σκοπὸ του· οἱ πύργοι, ὅπως ἦταν ὀ-

**Τὸ περιοδικό μας
δέχεται εὐχάριστα
κάθε εἶδους συνεργασία,
ποὺ προάγει τὴ γνώση μας
γιὰ τὸ παρελθὸν ἢ
προβάλλει τὸ παρόν.**

χυροί και ή αντίσταση γενναία, κράτησαν. Οί επανειλημμένες επιθέσεις δέν έφεραν αποτέλεσμα. Στο μεταξύ βοήθεια πού έφτασε από την Άρνα, με επικεφαλής τὰ αδελφια του Π. Γιατράκου, και ή νύχτα πού έφτανε ανάγκασαν τον Ίμπραήμ ν' αποσύρει για λόγους ασφαλείας τις δυνάμεις του.⁴ Οί απώλειες των Έλλήνων ήταν ένας στρατιώτης, ονόματι Χάιδος, ένω των Άράβων μεγάλες. Ο Κανέλλος Δεληγιάννης αναφέρει 200. Ο αριθμός φαίνεται πως είναι υπερβολικός.⁵

Όπως όμως και νά έχουν τὰ πράγματα στις λεπτομέρειές τους, τὸ κατόρθωμα

της Γιατράκαινας είναι αξιοθαύμαστο και δείχνει ότι στον τόπο αυτό ή δύναμη της ψυχής είναι μεγάλη.

Δημήτριος Δικαιάκος

1. Ή Σπάρτη διά μέσου των αιώνων. Νέα Ύόρκη 1922, σ. 812.
2. Δικαίου Β. Βαγιακάκου, Ό Ίμπραήμ εναντίον της Μάνης. Αθήναι 1961, σ.88
3. Ηλία Παπαθανασόπουλου, Οί γυναίκες της Λακωνίας στον Άγώνα του 1821, Λακωνικά 2 (1964) σ. 63.
4. Κων. Α. Κοτσώνη, Πρώτη εισβολή του Ίμπραήμ εις Λακωνίαν. Λακωνικά Σπουδαί 3 (1977) σημ. Ι.
5. Κων. Α. Κοτσώνη άν. 152.

Άντώνιος Δ. Κουμουστιώτης **Δήμαρχος Φάριδος**

Έγγονός των Άντωνίου Κουμουστιώτη, αντιστρατήγου της Έπαναστάσεως του 1821.

Ό Άντώνιος Δημ. Κουμουστιώτης έγεννήθη εις τὸ Κάστρο του Μυστρά κατά τὸ έτος 1820, γι' αυτό και εις τὸ δικαστήριο, όταν έρωτάτο πὸυ έγεννήθη και κατοικεί, απαντούσε : έγεννήθη εις τὸ Κάστρο του Μυστρά και κατοικῶ στο Ξηροκάμπι. Ό έν λόγω κατά τὸ έτος 1866 έγκατέλειψε την Δημαρχεία εις τὸν αδελφόν του Παναγή και μετέβη εις Κρήτην ὡς επαναστάτης για την απελευθέρωσίν της. Διετέλεσε Δήμαρχος του τέως Δήμου Φάριδος ἐπὶ 20 χρόνια

περίπου και ενδιαφέρθηκε, εκτός των άλλων, και διά την υδρευσιν και αρδευσιν της πρωτευούσης του δήμου, πὸυ ήταν τότε τὸ Ξηροκάμπι. Κατά τὸ έτος 1870 κατασκεύασε τὸ πρῶτο κτιστὸ ἀγωγὸ ἀρδεύσεως ἀπὸ τὸ Μύλο Μελέτη μέχρι Πετροκαμάρας. Επίσης ενδιαφέρθη για τὸυς μικροκτηματίας και δέν επέτρεψε την κατάληψιν εκτάσεων ἀπὸ τις τότε ισχυρὲς γειτονικὲς οικογένειες.

Άπεβίωσε τὸ έτος 1886 και ἀφήκε ένα υίόν, ὁ ὁποῖος ὅμως δέν ἀφησε απογόνους.

Νικόλαος Κουμουστιώτης

Τ Ο Σ Π Ο Ρ Ι Ο

Βγαίνοντας ὁ Σεπτέμβρης ἄρχιζε τὸ σποριὸ στὴν Κουμουστᾶ· γιατί τὰ χωράφια ποὺ ἦτανε κοντὰ στὸν Ταῦγετο, Βαρβάρες, Πενταουλούς, Ἀκαρπόλακκες, μένανε σκεπασμένα μὲ χιόνι πάνω ἀπὸ τρεῖς μῆνες κι ἔπρεπε τὰ σπαρτὰ νὰ ᾄχουν ριζοπιᾶσει, γιὰ ν' ἀντέξουν στὴν παγωνιά.

Τότε λοιπὸν οἱ Κουμουστιῶτες ξύπναγαν πρὶν ἀκόμα χαράξει, μὲ τὸ δεῦτερο λάλημα τῶν κοκοράδων, καὶ τάιζαν τὰ καματερά. Οἱ γυναῖκες μαγέρευαν, τοίμαζαν τὰ σακούλια, τὸ σπόρο κι ὅταν ἔκανε νὰ φωτίσει, ξεκίναγαν γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τ' ἅγια χῶματα τοῦ Ταῦγέτου, ποὺ μὲ τὸ στάρι, τὴ σίκαλη καὶ τ' ἀραποσίτι θρέψανε στὴ σκλαβιά τοὺς ραγιάδες.

Τριάντα ζευγάρια καματερὰ ζῶα καὶ 60-70 νοματαῖοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, μέχρι καὶ γυναῖκες μὲ τὶς νάκες στὸν ὦμο, χῶρια οἱ τσοπάνηδες πό' μεναν στὸ βουνό μὲ τὶς δυὸ—μὲ τὶς τρεῖς χιλιάδες γιδοπρόβατα. Ὅταν φτάνανε, ξεφορτώνανε τ' ἀγγειὰ τους, ζεύανε κι ἄρχιζε τὸ χά, τὸ ἔλα κι ἀπὸ μεριά οἱ στάνες μὲ τὰ τροκάνια καὶ τὰ τσοπανόπουλα μὲ τὰ τσαφάρια. Ὅλες αὐτὲς τὶς φωτιὲς τὶς παίρνανε οἱ ἀντίλαλοι, τὶς κάναν δυὸ καὶ τρεῖς, κι ὅσο νὰ σβήσουν οἱ πρῶτες ψηλά στὸ Κακοχιόνι, φτάνανε ἄλλες, ἄλλες.

Ὅλοι εἶχανε κάτι νὰ κάνουνε. Ἄλλοι καθαρίζανε τὸ χωράφι, ἄλλοι καίγανε ξύλα κι ἀγκάθια. Ὅσοι σφάφτανε τὰ δχια καὶ τὶς ἀναβολὲς φώναζαν νὰ μὴν

τοὺς ἀφήνει ὁ ζευγολάτης πολλὰ σκαψάρια : «Μιά αὐλακιά κουτσαυλακιά 45 ξιναριές».

Τὸ σποριὸ κράταγε ἓνα μῆνα, γιατί ἢ μισὴ μέρα σκουμιζόταν στοὺς δρόμους καὶ τὰ ζωντανὰ ἦτανε κουρασμένα κι ἀφάγανα. Καρποὶ τότες δὲν ὑπῆρχαν, σανὸ βάζανε στὰ μουλάρια καὶ μελὸ ἀπὸ τὰ ἐλάτια.

Στὰ βόιδα ρίχνανε ἀφουσιὰ ἀπὸ κουκούλι, ποὺ τὴν ἔτρωγαν τὰ κακόμοιρα μὲ ὄρεξη. Σπέρνανε καὶ πολλὰ χωράφια, γιατί δὲ γινότανε εὐκόλα καρπός, ἐπειδὴς ἦτανε ὅλα ξεπλυμένα ἀπὸ τὰ ποτίσματα. Λιπάσματα δὲν ὑπῆρχανε τότες κι ὅλα τὰ ἔκρινε ἢ Ἄνοιξη. «Ἄν βρέξει ὁ Ἀπρίλης δυὸ νερὰ κι ὁ Μάης ἄλλο ἓνα, χαρὰ σὲ κεῖνο τὸ ζευγά, πό' χεὶ πολλὰ σπαρμένα» λέγανε. Ἄλλὰ γιὰ νὰ σπεῖρεις, ἔπρεπε νὰ ᾄχεις δικό σου ζευγάρι· «ἔχε βόιδα, κι ἄς σπάζουν ἀλῆτρια», εἶχανε νὰ ποῦνε.

Προπάντων ὁμως χρειαζότανε ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ : «Χαρὰ στὰ Γέννα τὰ στεγνά, τὰ Φῶτα χιονισμένα καὶ τὴ Λαμπρὴ βρεχοῦμενη τ' ἀμπάρια γιομισμένα».

Κάποτες δυὸ-τρεῖς Κουμουστιῶτες, μολογάγανε οἱ παλιοί, πό' τυχε νὰ μὴν γίνουν τὰ γεννήματα, πῆραν τοὺς δρόμους μὲ τὰ μουλάρια, ψάχνοντας γιὰ στάρι. Ἐδῶ νὰ βροῦνε, ἐκεῖ νὰ βροῦνε, φτάσανε στὴ Λειβαδιά. Ἐδῶσαν ὅτι δεκάρες εἶχαν κι ὅταν σάκκιασαν κι ἦταν ἔτοιμοι νὰ φορτώσουν, τοὺς εἶπανε οἱ Λειβαδιῶτες πὼς εἶχανε ἀντέτι (συνή-

θειο) νά βάζουν κάθε ξένο, πού περνάει ἀπό τόν τόπο τους, στό χορό. Βάλανε τούς Κουμουστιῶτες καί τούς τραγούδαγαν: «Μέ λάσπη καί μέ κουρνιαχτό κοιτάχτε τὸ ζευγάρι, στή Λειβαδιά μὴν ἔρθετε ἄλλη φορά γιὰ στάρι». Ἔνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ Γιαννάκης ὁ Μαντραπήλιας, τοῦ Παντελάκη ὁ παππούς.

Ὁ γερο-Πέτρος ὁ Κονίδης, διηγιότανε, κατέβηκε ἀπὸ τὸ βουνὸ νά ἰδεῖ τὴ φαμελιά του, μὰ ὅταν εἶδε πὼς στὸ σανίδι δὲν ὑπῆρχαν καρβέλια καί στὸ κασόνι σπυρὶ γέννημα, ἔφυγε γιὰ στάρι, ποιὸς ξέρει ποῦ.

Εἶχανε λοιπὸν οἱ Κουμουστιῶτες ἐμπειρίες καί παραδείγματα. Σπέρνανε μὲ ξέρη καί μὲ βροχή. «Ὅταν ξεροτρίβουνε, ξερότριβε κι ὅταν λασποκυλᾶνε, λασποκύλα» πὸν λέει ὁ λόγος.

Κατὰ τ' Ἄι-Δημητριοῦ τὸ σποριὸ ζαπωνότανε. Κεῖνη τὴ μέρα δὲν πηγαιναν γιὰ δουλειά. Ἄνοιγαν τὰ κρασιά τους καί κάνανε γλέντι.

Γιὰ τ' Ἄι-Δημητριοῦ ἀξίζει νά τὰ ξαναποῦμε μιὰν ἄλλη φορά.

Παναγιώτης Χ. Στοῦμπος

Ἡ λαϊκὴ σάτιρα κι ὁ Διχασμὸς

Χωρὶς διάθεση πολιτικολογίας, ἀλλ' ἀπὸ ἐπιθυμία νά διατηρηθεῖ ἓνα ἔμμετρο λαϊκὸ κείμενο, θὰ θυμίσουμε γεγονότα, ὅπως παραστατικὰ τὰ περιγράφει ἡ ἐντόπια σάτιρα.

Εἴμαστε στὸ 1916. Ὁ Διχασμὸς ἔχει εἰσχωρήσει βαθιά, μὲ συνέπειες τόσο τραγικὲς γιὰ τὴ χώρα. Οἱ Κωνσταντινικοὶ ἔχουν ἐπικρατήσῃ καί ξεκινοῦν ἀπὸ τὰ χωριά γιὰ τὴ Σπάρτη, μὲ σκοπὸ νά ἐξαναγκάσουν σὲ παραίτηση τὸ φιλελεύθερο δήμαρχο Μιχ. Λυμπερόπουλο, σύζυγο τῆς συγχωριανῆς Μαρίκας Σολωμοῦ. Οἱ Μανιάτες, πὸν πρωταγωνιστοῦσαν σὲ φιλοβασιλικὲς ἐνέργειες, διερχόμενοι ἀπὸ τὸ Ξηροκάμπι, ἐνώνονται μὲ τούς ἐδῶ ὁμοϊδεάτες τους, ὑπὸ τὸν Σταθμάρχη Μαυρογιαννέα, καί σπέρνουν τὸν πανικὸ στοὺς ἀντιφρονοῦντες.

Τὸ πνεῦμα τῶν στιγμῶν ζωντανεύουν οἱ παρακάτω στίχοι*:

Οἱ Βενιζελικοὶ χλωμοὶ
κρύφτηκαν ὄλοι σὰ λαγοί,
κι οἱ δασκάλοι** οἱ παινεμένοι
στὸ γραφεῖο εἶν' τρυπωμένοι.
Ὁ Κανέλλος ὁ καημένος
στοῦ Ψινάκη τρυπωμένος,
κι ὁ Ψινάκης ἐφοβήθη
καί στὸ μαγαζί του κλείστη·
καί ὁ Χρῆστος ὁ Τεκόςης
μὲς τοῦ Κάλμπαινου ἐκλειδώθη.

Θ. Κ.

* Ὅπως τοὺς θυμᾶται ἡ Ἀλεξάνδρα Η. Ματθαίου.

** Πρόκειται γιὰ τὸ Δημοσθένη Σαλαμβοῦρδο, Παν. Παπαδάκο καί (πιθανῶς) Ἄλ. Μαχαίρα, Σχολάρχη.

Τὸ μαρμαρωμένο λιοντάρι

Μιά φορά και έναν καιρό ἦτανε μιὰ πτωχὴ βοσκοπούλα πὺ ἔβοσκε τὰ λίγα πρόβατά της πάνω κεί στ' Ἀνάκωλο, στὸ προσηλιακὸ μέρος. Καθότανε σὲ μιὰν πέτρα καὶ κένταγε σιγανοτραγουδώντας σὲ κάτασπρο μαντήλι ὄλα τοῦ λόγγου τὰ πετούμενα. Κάτω στὰ πόδια της τὰ πρόβατά της ξέγνοιαστα ἔβοσκαν στὸ παχὺ χορτάρι.

Μιά στιγμή σηκώνει τὸ κεφάλι της γὰ νὰ ἀγναντέψει τὸ ἀπέναντι βουνὸ καὶ μὲ τὴν πρώτη ματιὰ πὺ ἔριξε, εἶδε ἓνα μεγάλο λιοντάρι, μὲ ριγμένη τὴ χαίτη μπροστά, πὺ κατέβαινε ἀργὰ ἀργὰ πρὸς τὸ μέρος της. Καὶ κείνη ἀντικρῦζοντας τὸ τρόμαξε· δὲν ἤξερε τί νὰ κάνει. Ἄρχισε νὰ φωνάζει βοήθεια, ἀλλὰ κανένας δὲν ἦταν ἐκεῖ τριγύρω, γὰ νὰ τρέξει νὰ τὴν βοηθήσει. Κοίταζε καὶ ξανακοίταζε τὸ λιοντάρι πὺ συνέχιζε τὸ ἀργὸ

βάδισμά του. Ἡ ζωὴ της καὶ τὰ πρόβατά της ἦταν σὲ κίνδυνο μεγάλο. Ἡ μόνη της ἐλπίδα ἦταν ἡ Παναγία. Σήκωσε τότε τὸ δεξὶ της χέρι καὶ σχημάτισε τρεῖς φορές μ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καὶ μὲ λόγια καὶ δάκρυα παρακάλεσε τὴν Παναγία νὰ κάνει κάτι, γὰ νὰ τὴν σώσει μαζί μὲ τὸ μικρὸ κοπάδι της, πὺ ἔταν κι ὄλο τὸ βίος της.

Ξαφνικὰ ὅμως βλέπει τὸ ἄγριο θηρίο νὰ σταματᾶει καὶ νὰ μὴ σαλεύει καθόλου. Προσέχει ἀκόμα καλύτερα καὶ καταλαβαίνει πὺς τὸ λιοντάρι εἶχε μαρμαρωθεῖ.

Καὶ σήμερα, ὅποιος πηγαίνει κατὰ τὴν Κουμουστά, βλέπει ἀριστερὰ στὰ πόδια τοῦ βουνοῦ ἓνα ὁμοίωμα λιονταρίσιου κεφαλιοῦ καὶ θυμᾶται τὴν ἱστορία αὐτὴ πὺ ἄκουσε ἀπὸ τοὺς παλιοὺς νὰ τὴν ἀνιστοροῦν.

Ε.Γ.Κ.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Τὶς παρακάτω παροιμίες τὶς ἄκουσα ἀπὸ τὴ γιαγιά μου, ὅπως κι ἡ ἴδια ἀπὸ τὴ δικὴ της γιαγιά. Ὅταν ὅμως τὴ ρωτήσεις νὰ σοῦ πεί παροιμίες, ποτὲ δὲν θυμᾶται. Τὶς ἀναφέρει πάντοτε μετὰ ἀπὸ ἓνα περιστατικὸ, γὰ νὰ κάνει τὴν κουβέντα της πὺ πιστευτὴ.

1. Καιροῦ παιδιά, καιροῦ πανιά.
2. Ἄν ἦταν ἡ ζήλεια ψώρα, θὰ γέμιζε ὄλ' ἡ χώρα.
3. Μικροὶ δουλέψουν, μεγάλοι πεινάσουν.
4. Ἡ κακιὰ γειτόνισσα νοικοκυρὰ μὲ κάνει.
5. Ἐβγα ἔξω καὶ πομπέσου κι ἔμπα μέσα καὶ πορέψου.

6. Τὸ στριμῶμενο νερὸ πάει τὸν ἀνήφορο.
7. Συλλογιώντας ὁ παπὰς τὸ τρίμερο, κακὴ ἀπονήστεια βγάνει.
8. Τὸ στραβὸ τὸ ξύλο εἶτε στὴ φωτιὰ δὲν κάνει.
9. Ὅσ' ἀχλάδια φαωθοῦνε, κάτσε μέτρα τὶς νουρὲς τους.
10. Βάλε ἐλιά γὰ τὸ παιδί σου καὶ σὺκιά γὰ τὴ ζωὴ σου.
11. Ἡ πομπὴ τοῦ ζευγολάτη στ' ἀλώνια φαίνεται.
12. Τὸ λούσιμο, τὸ χτένισμα ἀδράχτι δὲ γεμίζει.
13. Ἡ χήρα μέσα κάθεται κι ὁ κόσμος ὄξω λέει.

Σ. Κ.

ΑΠΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Με όσα στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού έλεγα, δέν ήταν πρόθεσή μου νά γράψω τή βιογραφία μου. Λίγες σκέψεις ήθελα νά μεταφέρω στο χαρτί, πού μου'χαν γεννηθεϊ από μικρός πού ήμουνα και πού, όσο ο καιρός περνούσε, γίνονταν αινίγματα με δύσκολη τήν απάντηση. Κι έδω στην ξενιτιά, στις ατέλειωτες ώρες τής καναδικής νύχτας, πού τó μυαλό μου πετάει στο χωριό, ψάχνω, χωρίς νά τó καταφέρνω, νά βρίσκω λύσεις.

Κι είναι στιγμές πού με βασανίζει ή θλίψη κι ή μοναξιά. Ή όμοιοια όμως ή οίκογενειακή, ή αγάπη στην πατρική γή κι ή πίστη στο Θεό με δυναμώνουν και με στεριώνουν.

Κι άλλες φορές άπορούσα πώς μπορούσαν οί άνθρωποι νά ξεκόβουν εύκολα άπ' τόν τόπο τους και νά τόν ξεχνούν. Ή άκόμη νά μήν τηρούν τήν πίστη τους και νά παίρνουν άλλο δρόμο. Προβλήματα, ρωτήματα έμεναν αναπάντητα μέσα μου κι άρχισα κι έγώ —πú λένε— νά φιλοσοφώ. Έβλεπα τόν κόσμο νά πηγαινοέρχεται, τή ζωή νά διαδέχεται ο θάνατος και τó αντίθετο· φαινόμενα συ-

νηθισμένα, άλλ' άξιοπερίεργα. Κι όσο πέρναγε ο καιρός ή πίστη μου στην άνωτέρα δύναμη γινόταν πú βαθιά, ώσπου μου ήρθε νά ιδώ σαν φωτοχυσία έμπρός μου και νά όμολογήσω με μεγάλη χαρά οτι κάτι καλό θά συμβεί, άφού τó ίδιο πράγμα πέντε φορές επαναλήφθηκε. Κι είναι πεποίθησή μου πώς ο κόσμος θά πάει καλύτερα κι ή διανομή δικαίου θά στερεωθεί.

Με όπλο τήν πίστη έλεγα τήν αλήθεια, έστω κι αν αυτό είχε συνέπειες δυσάρεστες. Και συνέβη αυτό, έδω στην ξενιτιά, και τά 'βαλα με έκπρόσωπο τής εκκλησίας, πού ήθελε, ύστερα, νά με έλέγξει και νά με καθίσει στο σκαμνί, λόγω πού τού θίγηκαν τά συμφέροντα. Κι όταν με ρώτησε με τόνο έπιτακτικό και ύφος άγριο ποιός μου δωσε τέτοια έντολή, τού απάντησα χωρίς φόβο. Ή Χριστός ! Και πιάνοντας τó χέρι του, πού προηγουμένως είχα άσπαστεί, έδειξα τήν εικόνα και πρότεινα νά ρωτηθεϊ.

Ήλλά δέν τó θέλησε...

Ή έχων όλα ακούειν ακούέτω.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

ΤΑ ΜΥΛΟΒΑΓΕΝΑ ΚΑΙ Η ΤΥΧΗ ΤΟΥΣ

Όταν οί κάθε είδους αρμόδιοι βλέπουνε μόνο τὸ σήμερα καὶ ἀρνοῦνται, μὲ πείσμα νὰ κυττάξουνε καὶ στὸ αὔριο τότε οί πιὸ πολλὰς, ἄς ποῦμε, καταστάσεις ἀντιμετωπίζονται κάπως ἔτσι.

Στὴν ἀρχὴ γκρεμίζεται τὸ γραφικὸ γεφύρι τοῦ παλιοῦ μύλου (μιλάμε γιὰ τὰ Μυλοβάγενα), ἔπειτα ἐγκαταλείπεται ἀπροστάτευτο τὸ οἶκημα τοῦ μύλου μὲ τὶς μυλόπετρες καὶ τὶς φτερωτὲς, γκρεμίζονται οί τοῖχοι του, πέφτουνε οί σκεπὲς του καὶ σιγά-σιγά ἢ ἐγκατάλειψη καὶ ὁ χρόνος ὀλοκληρῶνουνε τὴν καταστροφὴ. Μετὰ δὲν ἔχουνε ἀπομείνει καὶ σπουδαῖα πράγματα, ἐκτὸς ἀπὸ κάτι λείψανα τοῦ παλιοῦ μύλου. Αὐτὸ ἦτανε. Στὴ συνέχεια ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ οἰκοπέδου, κυττάει τὸ συμφέρον του καὶ φυσικὰ τὸ βγάζει γιὰ πούλημα,

Καὶ πουλιέται ὁ μύλος μὲ ὀλόκληρο τὸ σύγγρό του, νόμιμα, ὀπωσδήποτε, ἀπὸ τὴν πλευρὰ καὶ τοῦ πωλητῆ καὶ τοῦ ἀγοραστῆ καὶ μαζί, γιὰ νὰ μὴ μιλήσουμε γιὰ τᾶλλα, ἓνα ὄνειρο σβήνει καὶ θάβεται κάτω ἀπὸ τὰ θεμέλια τῆς νέας διώροφης οἰκοδομῆς ποὺ ἄρχισε νὰ κτίζεται...

Ὡς ἐδῶ ἦτανε τὸ ὄνειρο τοῦ ἀνακαινισμένου παλιοῦ πέτρινου μύλου - μουσειοῦ, μὲ τὶς ἐπισκευασμένες φτερωτὲς, — μὲ τὰ καλοχτυπημένα λιθάρια του, μὲ τὶς κάσσεσ του στὸ κεντρικὸ δωμάτιο καὶ μὲ τᾶλλα δυὸ δωμάτια του γεμάτα ἐπὶ εἶδη λαϊκῆς τέχνης καὶ πολιτισμοῦ, πάλι-ἐς στολὲς καὶ ὄπλα, ἀλέτρια, ἀργαλεῖσ, ἱστορικὰ ἐγγραφα, φωτογραφίες

ξεχασμένων κ.ἄ. καὶ ἔξω στὸ σύγγρο, κατάλληλα διαμορφωμένο, μὲ δίπλα τὸ παλιὸ πέτρινο πηγᾶδι, ἓνα μικρὸ παιδότοπο μὲ κάποιον συντριβάνι, μὲ δένδρα, μὲ παγκάκια... ὄλα μαζί· τὸ χτές, τὸ σήμερα, τὸ αὔριο... Νά, ἔτσι ξεκινήσανε οί πρόγονοί μας, νὰ τὰ ἐργαλεῖα τους τὰ εἰρηνικά, νὰ καὶ τὰ πολεμικά γιὰ τὴν ἀνάγκη, νὰ πῶς φτιάχνανε τὸ ἀλεύρι, ἀπ' ὅσο σιτᾶρι τοὺς περίσσευε ἀπὸ τὴν δεκάτη, νὰ οί μορφὲς τους οί βασανισμένες, νὰ καὶ οί φορεσιὲς τους οί τιμημένες... Νὰ ποιοί εἴμαστε μεις σήμερα, «μελλοντικὲς γενιὲς», σᾶς τὰ φυλάξαμε ὄλα νὰ τὰ βλέπετε, αὐτούσια, ἀληθινά... αὐτὴ εἶναι ἡ πολιτιστικὴ σας παράδοση καὶ κληρονομιά. Φυλάξτε τα ὄλα καὶ σεῖς γιὰ τοὺς μετὰ ἀπὸ σᾶς... Αὐτὸ ἦτανε τὸ ὄνειρο ποῦ, ὄμως, διαλύθηκε στὸ φῶς τῆς σκληρῆς πραγματικότητας καὶ πάει... Ἀλλά, ὄμως, μένει ἡ ἀγωνία του, ποῦ δίνει τὸ δικαίωμα σὲ κάποιον νὰ ρωτήσῃ. Γιατί, κύριοι, ἀφήσατε τὸ τελευταῖο ἐλεύθερο χῶρο τοῦ χωριοῦ μας γιὰ 300.000 δρχ. καὶ χάθηκε; Γιατί, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν εὐαισθησία σας πάνω σὲ ἱστορικὰ καὶ πολιτιστικὰ θέματα, δὲν φροντίσατε ἔγκαιρα νὰ γίνῃ ἰδιοκτησία κοινοτικῆ; Πόσους ἄλλους ἐλεύθερους χώρους κοινοτικὸς διαθέτει τὸ χωριὸ μας ἐκτὸς ἀπὸ τὶς δυὸ ἀσφυκτικὰ κλεισμένες πλατεῖες του; Ποῦ μποροῦνε νὰ παίξουνε σήμερα τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ μας, ἐλεύθερα, χωρὶς κίνδυνον, ἀπὸ τὰ διάφορα τροχοφόρα; Ξέρετε ὅτι μὲ τὴ λαθεμένη αὐτὴ τακτικὴ ἀπέναντι

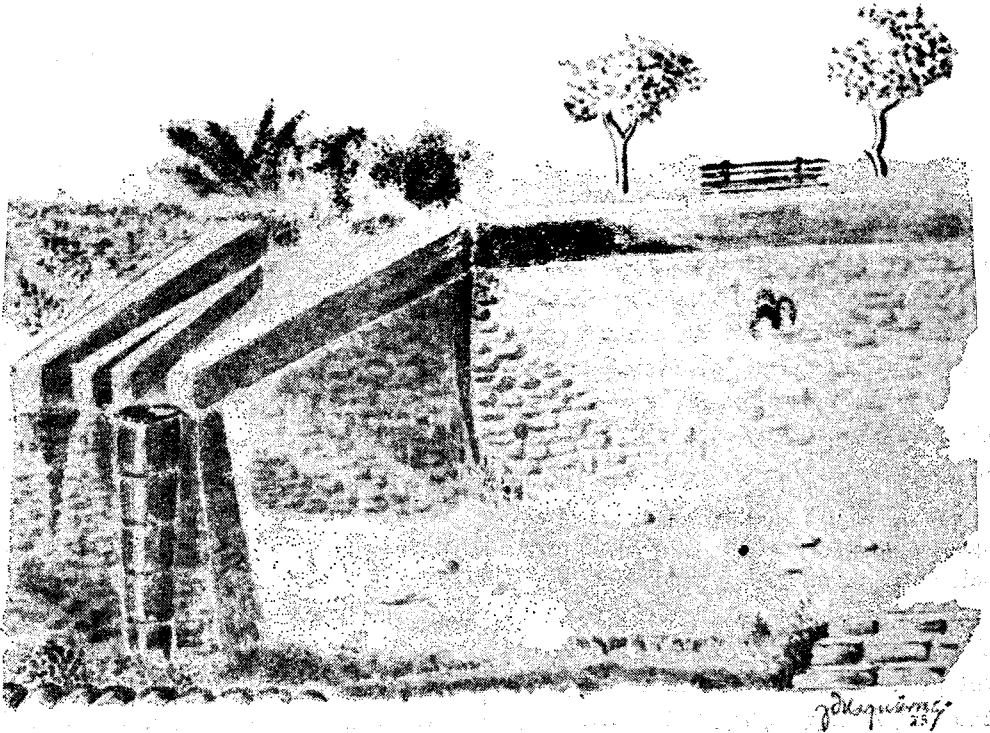
στος κοινόχρηστους χώρους, που εδώ και χρόνια τώρα χάνονται για το χωριό μας, με την έννοια ότι δεν αποκτώνται έγκαιρα, δημιουργούνται και τα πρώτα εμπόδια που κάποια στιγμή θα σταματήσουν την ανάπτυξη του χωριού μας; Φέρτε κάποιον ειδικό που να γνωρίζει από χωροταξία και τότε θα δείτε αν αυτά που γράφονται είναι υπερβολές...

Ο ιστορικός (16ος αιώνας περίπου) για το χωριό μας μύλος χάθηκε για πάντα και μαζί του χάθηκαν και κάποια άλλα σχέδια. Η προσπάθεια που έγινε από λίγους, όταν μαθεύτηκε η αγορά-πωλησία, να συγκεντρωθούν, έστω και τότε, τα χρήματα, για να περιέλθει στην Κοινότητα πιά ο μύλος (το τελευταίο του το δέχτηκε ο αγοραστής — νέος ιδιοκτήτης), απέτυχε, γιατί συνάντησε πρώτα την αδράνεια των πολλών και

μετά την αδιαφορία των αρμοδίων.

Τώρα το έγκλημα έχει συντελεστεί. Ένα τεράστιο τσιμεντένιο σπίτι υψώνεται μέρα με τη μέρα. Τίποτα δεν θυμίζει τον παλιό μύλο. Το τοπίο αλλοιώθηκε. Και η θέα, η άπλα εκείνη της ΝΑ κοιλάδας της Λακεδαίμονος, από το Λυκοβουνό ως τη Βίγλα και την Ποταμιά, χάθηκε από τα μάτια μας. Τα Μυλοβάγενα (τι όμορφη λέξη), ή βόλτα έσβησαν. Και για να τελειώνουμε, θα θυμίσουμε τα λόγια του τελευταίου Ειρηνοδίκη του χωριού μας και τώρα Προέδρου Πρωτοδικών κ. Αντωνίου Μιχαλακέα, που σε χρόνο άυποπτο είχε πει: "Αν αφήσετε να χαθεί ή περιοχή αυτή, θα είμαστε υπόλογοι στις μελλοντικές γενιές.

Παναγιώτης Ήλ. Κομνηνός

Τα Μυλοβάγενα, όπως τα ανακαλεί στη μνήμη του ο Γ. Καλκάνης...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΕΧΡΑΚΗΣ

Μιά άπαλή, μιὰ γελαστή και άκακη φυσιογνωμία έκανε τήν εμφάνισή της στο Ξηροκάμπι τὸ 1927. Ήταν ὁ Νίκος Μπεχράκης, ὁ χοροδιδάσκαλος.

Ήλθε στο Ξηροκάμπι, ἀφοῦ τὸν ἐπεισε γι αὐτὸ ἕνας ἄλλος προοδευτικὸς ξηροκαμπίτης, ὁ ἀείμνηστος Παναγ. Σολωμὸς (Κουλεμπένης). Μιὰ μεγάλη ἀποθήκη τοῦ Ἰωάννου Σολωμοῦ, πλησίον τῆς Ἀγίας Τριάδος, τιμεντοστρωμένη, μετετράπη σὲ αἶθουσα χοροδιδασκαλείου, ὅπου ὁ Μαίτρ Μπεχράκης ἄρχισε νὰ διδάσκει τὰ πρῶτα βήματα χοροῦ στοὺς προστρέξαντες. Ἔτσι ἄρχισε νὰ μεταδίδεται στὶς ψυχὲς τῶν τότε νέων ξηροκαμπιτῶν τὸ κέφι και ἡ δίψα νὰ μάθουν εἰρωπαϊκοὺς χορούς: ἀλλὰ και οἱ παλαιότεροι ἐβλεπαν μὲ καλὸ μάτι τὴν ἐπιθυμία τῶν νέων νὰ μάθουν χορούς, και νὰ μεταδίδουν ἔτσι στὶς ψυχὲς τῶν συγχωριανῶν τους τὸ κέφι και τὴ χαρά.

Ἔτσι λοιπὸν ἄρχισε ὁ Μπεχράκης νὰ δημιουργεῖ μιὰν εὐχάριστη ἀτμόσφαιρα στο χωριό, πὸν πάντα ἤθελε ἡ κοινωνία τοι κάτι τὸ καινούργιο, τὸ προοδευτικὸ. **Θυμᾶμαι** τὰ πρῶτα γράμματα γραμμένα στὸν τοίχο τὸν ἄσπρο μὲ μαύρη μπογιὰ **ΦΟΞ ΤΡΟΤ, ΤΑΓΚΟ, ΒΑΛΣ, ΕΖΗΤΑΣΙΟΝ**. Τὴν ἴδια ἐκείνη ἐποχὴ ὁ ἀείμνηστος ἀδελφός μου Κώστας μοῦ εἶχε φέρει τὸ βιβλὶ ἀπ' τὴν Ἀθήνα και εἶχα ἀρχίσει νὰ **καίω** πρακτικὰ μόνος μου βέβαια,

αὐτοδίδακτος. **Θυμᾶμαι** μερικοὺς ἀπὸ τοὺς πρῶτους μαθητές του. Εὐάγγελο Σταυράκο, δικηγόρο μὲ τὴ σύζυγό του Εὐρύκλεια, τὸ γένος Ἀριστ. Σολωμοῦ, Κων/νο Βολτῆ, Ἰατρὸ-Φαρμακοποιὸ, μὲ τὴ σύζυγό του Τασία, τὸ γένος Κων. Φραγκῆ, Πέρδικα Ἰωάν. Σολωμοῦ, Παναγ. Ἰωάν. Σολωμὸ, Εὐαγγελία Μανδραπήλια, σύζυγο Γεωργ. Φραγκῆ, Ἰατροῦ, και ἄλλους πὸν δὲν θυμᾶμαι καλά, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦσαν τὴν πρώτη ὀμάδα μαθητῶν τοῦ συμπαθοῦς χοροδιδασκαλοῦ. Τὸ 1928 ἐνυμφεῦθη τὴ χαριτωμένη πατριώτισσά μας Εὐγενία Μανιάτη, ἡ ὁποία ἔγινε και βοηθὸς του στὴν ἐκπαίδευση τῶν μαθητῶν στοὺς χορούς, διότι εἶχε μιὰν ταλαντοῦχο ἱκανότητα πρὸς τοῦτο, ἐξελιχθεῖσα σὲ μιὰ ἄξια συνεργάτιδά του, και ἡ ὁποία και μέχρι σήμερα παραμένει στο πλευρὸ του ὡς μιὰ πιστὴ και τρυφερὴ σύζυγος σὲ ὅλες τὶς φάσεις τῆς ζωῆς τοῦ συζύγου της.

Ὁ Μπεχράκης τὸ 1924 μετέβη στο Παρίσι μὲ τὸ Λύκειο Ἑλληνίδων και ἐχόρευσαν ἑλληνικοὺς χορούς. Οἱ Γάλλοι κριτικοὶ ἐπαίνεσαν ὅλους τοὺς χορούς, πλὴν τοῦ Τσάμικου, γιὰ τὸν ὅποιο ἔγραψαν: ἀγέλη βοῶν πὸν τὴν ὀδηγεῖ ὁ ταῦρος. Τότε ὁ ἴδιος και δυὸ ἄλλοι συνάδελφοί του ἔφεραν ἀπὸ τὸ Παρίσι και ἐδίδαξαν τὸ περίφημο ἐκείνο Τσάρλεστον, πὸν εἶχε ξετρελλάνει τοὺς

νέους. Ὁ Μπεχράκης ἐπῆρε καὶ βραβεῖο χοροῦ στὴν Τρίπολη μὲ τὴν ἀνηψιά του Ἐλισσάβετ· δὲν θυμᾶμαι ἀκριβῶς χρονολογία.

Μετὰ τὸ χοροδιδασκαλεῖον ἀπὸ τὴν αἴθουσα τοῦ Ἰωάννου Σολωμοῦ μετεφέρθη ἀπέναντι ἀπὸ τὸ σχολικὸ κτίριο, ὅπου σήμερα εὐρίσκεται ἡ οἰκία Γεωργ. Μανιάτη, μεταξὺ Ἀνδρ. Κυριακάκου καὶ Γεωργ. Μανδραπήλια. Συνεκέντρωσε δὲ τότε τὸν ἀπίστευτον ἀριθμὸ τῶν 40 νταμῶν (στὴ χορευτικὴ διάλεκτο) ἐκτὸς τῶν ἀνδρῶν. Μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ τότε ἦταν καὶ ὁ ἀείμνηστος Σωτήρης Γενεράλης, ὁ ὁποῖος χαρακτηριζόταν ὡς ἕνας λαμπρὸς χιουμορίστας καὶ ἀπὸ τοὺς προοδευτικότερους καὶ ἀνεξίκακους ξηροκαμπίτες. Δεδομένου ὅτι ὁ συμπαθὴς Δάσκαλος εἶχε καὶ μία ἀδυναμία εἰς τὸν νὰ παίξει κορτσίνα σχεδὸν καθημερινὰ εἰς τὸ καφενεῖο, ὁ Γενεράλης εἶπε χαριτολογῶν σὲ μία συγκέντρωση χοροῦ :

Ἄντιό, δεκαρικάκι μου,
δὲν σ' ἔπινα ρετσίνα,

μόν' σ' ἔδωσα στὸ Μπεχράκη
νὰ σὲ παίξει στὴ κορτσίνα.

Πολλοὶ χοροὶ ἐδίδοντο στὸ Ξηροκάμπι τὰ ἐπόμενα χρόνια, πολλές φορές, ἐπὶ 24ώρου βάσεως μὲ ὄρχηστρα : τὸν γράφοντα βιολί, τὸν Μπεχράκη τζάζ, τὸν Βασίλη Σολωμό, συμβολαιογράφο Ἀθηνῶν, κιθάρα. Ἄργότερα ἢ ὄρχηστρα συνεπληρώθη καλύτερα, ἀπὸ ἕνα ἀκόμη βιολί, τὸν φίλο μου Χαρ. Ἀλιφέρη καὶ τὸν Δημ. Σελωμό ἀκορντεόν. Στὴ σταδιοδρομία τοῦ ὁ Μπεχράκης εἶχε ἀνοίξει χοροδιδασκαλεῖα στὰ Λεβέσσεβα, Βλαχιώτη, Μολάου, Γύθειο κ.λ.π.

Τὸ 1930, 31, 32 ὁ συμπαθὴς Νίκος εἶχε χρηματίσει χοροδιδάσκαλος στὴ Σπάρτη, μετὰ πάλι στὸ Ξηροκάμπι, ὅπου στὸ ἀγαπημένο του αὐτὸ χωριό, πού τὸν ἀγάπησε τόσο καὶ τὸ ἀγάπησε, ζεῖ γαλήνιο βίο μὲ τὶς εὐχάριστες αὐτὲς ἀναμνήσεις.

Καὶ κάτι τὸ ἀπίστευτο ! θέλει ἀκόμη νὰ χορέψει.

Γιώργος Ματθαῖος

ΣΤΗΝ ΠΟΛΟΒΙΤΣΑ

*Σὰ μαχαίριες χτυπήσαν τὴν καρδιά μου
σφυριοῦ χτυπήματα πάνω στὴν πέτρα σου,
πεζούλι ἐκατόχρονο τῆς ἐκκλησιᾶς,
εἰκόνα γνώριμη καὶ ἀγαπημένη τῶν παιδικῶν μου χρόνων.*

Γιατί ἔχει ψυχὴ τοῦτο τὸ πέτρινο πεζούλι, χτισμένο μ' ἀγάπη καὶ μόχθο ἀπὸ κείνους ποὺ πρωτοκατοίκησαν τὸ χωριὸ καὶ εἶχαν πολλές φορές καλύτερα ἀπὸ μᾶς τὸ αἶσθημα τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀπλότη-
τας, ὅπως ἀποδείχεται...

Σίδερα, σίδερα καὶ τσιμέντο παντοῦ.

Μόνο τὰ βουνά, ὅπως πᾶμε, θὰ γλυτώ-
σουνε, γιατί εἶναι δύσκολο νὰ τὰ φτάσεις·

Σημάδι τῶν καιρῶν τῆς... προηγμένης
τεχνολογίας ποὺ ἀπλουστεύει τὰ πράγ-
ματα, ἀφήνοντας ἔξω ἀπὸ τὰ ἔργα τους
κείνον γιὰ τὸν ὁποῖο, ὑποτίθεται πὼς
τὰ φτιάχνει. Τὸν ἄνθρωπο!

Φαίνεται πὼς τίποτα δὲν μπορεῖ ν' ἀν-
τισταθεῖ στὴ σύγχρονη ἀντίληψη αἰσθη-
τικῆς, ποὺ ἐκφράζει τόσο ἄτεχνα καὶ ἀ-
ταίριαστα πολλές φορές, τὸ σίδερο καὶ
τὸ τσιμέντο. Βαλμένα καὶ ριγμένα χωρὶς
τὴν ἐγνοια πὼς δὲ φτάνει νὰ ἔναι ἕνα
πράγμα χρήσιμο, ἀλλὰ καὶ ὀμορφο.

Κληρονομιά τρανὴ γιὰ μᾶς ποὺ τὴν
ξεχνᾶμε θελημένα καὶ ἀθέλητα...

Ἄφορμή γι' αὐτὲς τὶς σκέψεις, (ὑπερ-
βολικὲς ἴσως γιὰ κάποιους, ἀφοῦ τὸ
ἀντικείμενο ποὺ ἀφοροῦν), ἕνα ταπει-
νὸ πεζούλι, μιὰς ταπεινῆς ἐκκλησιᾶς στὸ

χωριό μου) ἕνα μικρὸ «ἀνοσιούργημα»,
ποὺ ἔγινε πρὶν λίγο καιρὸ.

Ἄς τὰ ποῦμε ὁμως ἀπὸ τὴν ἀρχή.
Γύρω ἀπὸ τὴν ἀπλοχτισμένη σὲ ρυθμὸ
«Βασιλικῆς» ἐκκλησία, ἕνα πεζούλι πέ-
τρινο νὰ δένει τόσο ἀρμονικὰ μὲ τὸν
ὑπόλοιπο χῶρο. Χτισμένο πρὶν 100 περί-
που χρόνια.

Μιά γωνιά τοῦ χωριοῦ ὀμορφη
καὶ ζεστὴ, ποὺ ἔτσι τὴ βρήκανε οἱ νεώ-
τερες τρεῖς γενιὲς καὶ ἔτσι θὰ θέλαμε
νὰ μείνει.

Ξαφνικὰ ἕνα πρωὶ γκάπ-γκούπ... βαλ-
θήκανε νὰ τὴν... ἐξωραΐσουνε. Καρφώ-
ναν σίδερα στὸ πεζούλι, νὰ φτιάξουνε
κιγκλίδωμα καὶ πόρτα.

Γιὰ ποῖο σκοπὸ; Πὼς καὶ τοὺς ἤρθε
τούτῃ ἡ φαεινὴ ιδέα πὼς θὰ ἐξωραΐζανε
τὸ χῶρο; Δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω.

Παρὰ τίς διαμαρτυρίες μου στοὺς «το-
πικοὺς ἄρχοντες», (συγχωριανούς μου)
πὼς θὰ ἔταν ἄσχημο νὰ γίνεῖ κάτι τέτοιο
καὶ ν' ἀφήσουν τὸ χῶρο ἐλεύθερο, ὅπως
ἦταν, τὸ «ἔργο» ἔγινε. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ...
εὐεργέτη, δωρητῆ, νόμος, ποὺ ἔκανε τὴ
δική μου ὑπόδειξη-παράκληση, νὰ φαί-
νεται... καθυστερημένη!

«Τάμα στὸν Ἅγι-Γιώργη καὶ στὴ χάρη του» ἀπὸ κάποια ἢ κάποιο ὁμογενή, ποὺ ἤθελε σώνει καὶ καλά νὰ ἐκπληρώσει κάποιο «χρέος» τοῦ στὸν Ἅγιο!

Δὲν τὰ ᾄχω βέβαια μὲ τοὺς καλοπροαίρετους ὁμογενεῖς τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται τὴν εὐχαρίστηση ἢ ὑποχρέωση νὰ προσφέρουν κάτι στὸ χωριό. Στὴν περίπτωση αὐτὴ μάλιστα, ἐκπλήρωνε δύο «καθήκοντα» τάμα καὶ εὐεργεσία... ἀφοῦ ὁ αὐλόγυρος τῆς ἐκκλησιᾶς θὰ ἐκσυγχρονιζότανε μὲ σιδερένια κάγκελα!..

Ἐκείνους ποὺ βρίσκονται ἐδῶ λοιπὸν βαρύνει ἢ εὐθύνει νὰ φροντίζουν γιὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ γίνει κάτι μέσα στὸ χωριό. Ὅποιο κι ἂν εἶναι αὐτό κι ὄχι νὰ νιώθουν σὰν προσωπικὴ ὁ καθένας ὑποχρέωση τὶς «δωρεές» ἢ ἀγαθοεργίες τῶν ὁποίων «εὐεργετῶν»!

Μὲ λιγότερα λόγια, δὲν μπορεῖ ὁ κάθε «δωρητὴς» νὰ ὀρίζει καὶ τὸν τρόπο ποὺ θ' ἀξιοποιηθοῦν τὰ χρήματα ποὺ προσφέρει, ἐκτὸς ἐὰν πρόκειται γιὰ ἔργο ποὺ θὰ εἶναι ὠφέλιμο γιὰ ὅλους.

Ἐκεῖ μπορεῖ νὰ ἔχει γνώμη. Καὶ ἔτσι γίνεται συνήθως. Ρωτᾷει τοὺς ντόπιους γιὰ τὶς ἀνάγκες ποὺ ὑπάρχουμε καὶ ἀνάλογα πράττει.

Καὶ μὴ μοῦ πεῖτε πῶς ἡ σιδερένια πύρρα καὶ τὰ κάγκελα εἶναι ἔργο «κοινῆς ὠφελείας». Πόσα χρόνια... ζήσαμε καὶ χωρὶς αὐτά. Κανεὶς δὲν ἔνιωσε πῶς λείπανε.

«Δόξα τῷ Θεῷ» ὑπάρχουνε τόσοι ἄλλοι τρόποι νὰ πιάσει τόπο ἢ ἀγαθὴ προσφορά τους.

Οὔτε ὁ Ἅγι-Γιώργης ζήτησε ἀπὸ κανέναν νὰ τὸν περιφράξουνε μὲ σίδερα: Οὔτε καν πρακτικὸ σκοπὸ ἐξυπηρετοῦνε.

Γιατὶ οἱ λίγες τριανταφυλλιές στὸ πάνω μέρος δὲν κινδυνεύουμε ἀπὸ ἀδέσποτες κατσίκες ἢ ἄλλα ζῶα. Οἱ νοικο-

κυραῖοι φροντίζουνε καὶ δένουνε τὰ λιγοστὰ ποὺ ὑπάρχουν. Κι ἂν κανένα τὸ σκάσει στὴ φούρια... τῆς Ἄνοιξης χαλάλι του κι ὁ Ἅγιος θὰ τὸ συγχωρέσει.

Ἄ, κάποιος μοῦ εἶπε καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ!

Πρέπει νὰ σᾶς πῶ, πῶς ἐπειδὴ εἶναι στὸ κεντρικὸ σημεῖο τοῦ χωριοῦ καὶ στὸ πιὸ ὁμορφο, ἔρχονταν πάντα (καὶ μεῖς ἄλλωστε) τὰ παιδιὰ γιὰ νὰ παίξουν ἐκεῖ τὰ παιχνίδια τους.

Μοῦ εἶπαν λοιπὸν πῶς θὰ προστατευτοῦν καὶ τὰ παιδιὰ ποὺ κινδυνεύουν νὰ πέσουν ἀπὸ τὸ πεζούλι, (ποὺ ἔχει ὕψος ἓνα μέτρο).

Τρανὴ δικαιολογία! Παιδιὰ τόσο μικρά, γιὰ νὰ πέσουν, δὲν ὑπάρχουν δυστυχῶς ἢ εὐτυχῶς στὸ χωριό. Ὅσα ἔχουν ἀπομείνει εἶναι ἀρκετὰ μεγάλα γιὰ νὰ φυλάγονται.

Ὅσο γιὰ τὰ παιδιὰ τῶν ντόπιων παραθεριστῶν ἔχουν ὅσο χῶρο θέλουνε γιὰ νὰ πέσουνε: γιατί νὰ διαλέξουν τὴν αὐτὴ τῆς ἐκκλησιᾶς ποὺ εἶναι καὶ ἴσιωμα! Τὸ χωριὸ εἶναι ἀρκετὰ κακοτράχαλο...

Κακὰ τὰ ψέματα:

Τὶς περισσότερες φορὲς κενόδοξοι καὶ ματαιόδοξοι ἄνθρωποι μαζί μὲ τὰ χρήματα, δίνουν καὶ τὶς ιδέες, οἱ ἄλλοι, ἀπλὰ ὄργανα, τὶς ἐκτελοῦν καταστρέφοντας ἀπὸ ἄγνοια ὅ,τι ὁμορφο καὶ γνήσιο, χτίζοντας μνημεῖα ματαιοδοξίας καὶ ἡλιθιότητος.

Ἐπερβολικὸς ὁ λόγος μου ἴσως φανεῖ, ὅπως εἶπα πιὸ πρὶν, ἀλλὰ τὸ μικρὸ αὐτὸ συμβάν, ἐνδεικτικὸ τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ περιβάλλον τους. Καὶ ἂν ἦταν δυνατό αὐτὴ τους ἢ ἀδιαφορία νὰ μὴν ἐπηρέαζε παρά τὴ δικὴ τους ζωὴ, μικρὸ τὸ κακὸ, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι δὲν τὸ καταλαβαίνουν. Ὅμως δὲν εἶναι ἔτσι. Οἱ πράξεις ὅλων μας ἐπηρεάζουν τοὺς

Ὁ Σύλλογος Φιλοπροόδων Νέων Παλαιοπαναγιᾶς

Ἀρχὴς Ἀπριλίου 1979. Μιὰ ομάδα ἀπὸ νέους τοῦ χωριοῦ Παλαιοπαναγιᾶ βάζει τὶς βάσεις γιὰ τὴν ἴδρυση ἑνὸς συλλόγου ποὺ θὰ ἀποτελεῖται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ νέα παιδιά. Ἔτσι στὶς 15 Ἀπριλίου 1979 ἰδρύεται ὁ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΩΝ ΝΕΩΝ ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑΓΙΑΣ μὲ τὴν ἐπωνυμία (Ο ΤΑ·Υ·ΓΕΤΟΣ).

Τὰ 33 ἰδρυτικὰ μέλη του συντάζανε τὰ 34 ἄρθρα τοῦ καταστατικοῦ, ποὺ ἔδινε στὸ Σύλλογο τοὺς παρακάτω χαρακτῆρες:

- A. Ἐξωραϊστικὸ
- B. Ἀθλητικὸ
- Γ. Ἐπιμορφωτικὸ
- Δ. Ὀρειβατικὸ
- E. Πολιτιστικὸ.

Μέσα στὰ δυόμισα χρόνια, ποὺ ἔχουν περάσει ἀπὸ τὴν ἴδρυση τοῦ Συλλόγου, ἔχουν γίνει πολλὰ καὶ ἀξιόλογα ἔργα ποὺ τὸν καθιέρωσαν στὴν συνείδηση τῶν Παλαιοπαναγιτῶν σὰν ἱκανὸ φορέα δραστηριοτήτων στὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ.

Κύριος σκοπὸς ὅμως τοῦ Συλλόγου εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ πνεύματος συνεργασίας ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν μελῶν του, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν συγχωριανῶν. Ἡ ἀνταπόκριση σ' αὐτὸ τὸ κάλεσμα ἦταν ἀρκετὰ θετικὴ καὶ φάνηκε στὰ διάφορα ἔργα ἐξωραϊσμοῦ, ὅπου ἡ συμμετοχὴ τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ ξεπέρασε κάθε προσδοκία κι ἔδειξε ὅτι οἱ κοινὲς προσπάθειες νέων, ἀλλὰ καὶ παλαιότερων,

ὑπόλοιπους ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἀφοροῦν πράγματα κοινά!

Στοὺς πῖο «φωτισμένους» λοιπὸν μπαίνει τὸ καθήκον, ἢ ἂν θέλετε βαρύνει ἢ εἰθύνει, ν' ἀποτρέπουν, ὅπου μποροῦν, τὸ κακό. Γιατὶ πολλές φορές δὲν τοὺς ἀκοῦν κάν. Τόση ἢ τύφλωσι κι ὁ ἐγωισμὸς, ἢ ἄρνηση νὰ δεχτοῦν μιὰ ὀρθότερη γνώμη.

Σίγουρα τὰ γραφόμενά μου δὲν ἐξαντλοῦν ἓνα θέμα τόσο σοβαρὸ καὶ σύνθετο, ὅσο αὐτὸ «τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ περιβάλλοντος». Δὲν φιλοδόξησα ξεκινώντας κάτι τέτοιο, γιατί ἡ ἀντίδρασή μου, κύρια συναισθηματικὴ, εἶχε σκοπὸ νὰ καταγγεῖλει σὲ κάποιον τοπικὸ σῦλλο τέτοιες, σὰν ἐκείνη στὸ χωριό μου, ἐνέργειες ἀσήμαντες ἀπὸ πρώτη ὄψη, ποὶ κολλῆς μαζί σιγὰ σιγὰ ἀλλοιώνουν τὰ χαρακτηριστικά μας καὶ καταστρέφουν τὴν αἰσθητικὴ μας.

Γράφτηκε τὸ 74! Ἀνεπίκαιρο λοιπὸν ὡς πρὸς ἐκεῖνο τὸ συμβάν, ὕστερα ἀπὸ 6 χρόνια, τὸ ἴβγαλα στὴν ἐπιφάνεια σπρωγμένη ἀπὸ παρόμοια τέτοια ποὺ συνεχίζονται δυστυχῶς.

Ὅσοι νιώθουν τὴ σημασία μιᾶς ἀντίστασης σὲ κάθε προχειροφτιαγμένο καὶ εὐκόλο κατασκευάσμα, ὅσοι μποροῦν ἀκόμη ν' ἀγαποῦν τὴν ὁμορφιά, νὰ νοιάζονται γιὰ τὴν παράδοση, ποὺ δὲν εἶναι παρὰ ἡ φυσιογνωμία τοῦ τόπου τους (φυσικὴ καὶ ἱστορικὴ) καὶ νὰ νιώθουν λύπη κι ὀργή, ὅταν καταστρέφονται ἢ ἀπειλοῦνται ἀπὸ ἀνοησία, ἄγνοια ἢ ἰδιοτέλεια, θὰ ξεπεράσουν τὴν λεπτομέρεια αὐτῆ. Νιώθοντας ἔτσι τὸ ἀφιερώνω στοὺς συγχωριανοὺς καὶ συμπατριῶτες μου.

Βερόνικα Λιτζέρη

Πολοβίτσα, Ἰούλιος '81

φέρνουν την πρόοδο και την ευημερία στον τόπο μας. Έχει γίνει πιά πιστεύω για όλους στην Παλαιοπαναγιά ότι έτσι μόνο θα προοδεύσουν, έχοντας σαν βασική αρχή την ομόνοια και την συνεργασία, στηριζόμενοι στις ίδιες τους τις δυνάμεις και χωρίς να επηρεάζονται από άλλους παράγοντες.

[Πιο αναλυτικά, ο ΤΑ·Υ·ΓΕΤΟΣ, μέσα σ' αυτό το σύντομο χρονικό διάστημα, έχει πολλές αξιόλογες προσπάθειες που έγιναν έργα, όπως : η κατασκευή αίθουσας Άγροτικού Ίατρείου, ή διαμόρφωση του χώρου της παιδικής χαράς, καθώς και η δενδροφύτευσή της, όπως και η δενδροφύτευση και περίφραξη 2.000 δενδρυλλίων κατά μήκος του δρόμου προς το βουνό, ή τσιμεντόστρωση δρόμων εντός του χωριού συνολικής έκτασης 1.500 τετραγωνικών μέτρων, ή ίδρυση βιβλιοθήκης με σημαντικό αριθμό βιβλίων. Άλλες ενέργειες που γίνονται από το Σύλλογο είναι : Η καθαριότητα δημοσίων χώρων (δρόμων, πλατείας, εκκλησίας κ.λ.π.), ή έκτύπωση για κάθε χρόνο ήμερολογίων, ή διοργάνωση εκδρομών σε διάφορα μέρη της χώρας μας, ή διατήρηση του έθιμου της Άποκρηάς με λαϊκό καρναβάλι, ο έορτασμός της Πρωτομαγιάς στον Άι-Γιώργη της Τόριζας, ο έορτασμός του Σωτήρος στην Πολιάνα με λαϊκά όργανα και φαγοπότι, και το κυριότερο, ή διοργάνωση του γλεντιού του Δεκαπενταύγουστου στο χώρο της εκκλησίας του χωριού.

Στον τομέα της συνεργασίας έχουν αναπτυχθεί δραστήριες σχέσεις με Συλλόγους γειτονικών χωριών με αποτέλεσμα την αλληλοβοήθεια και τη δημιουργία φιλικών σχέσεων μεταξύ των μελών τους.

Επίσης, μεγάλη σημασία δίνει ο Σύλλογος στη συνεργασία του με τους όμογενείς του εξωτερικού και ειδικότερα με το Σύλλογο Παλαιοπαναγιτών ΤΟ-ΡΟΝΤΟ, ο οποίος πολλές φορές έχει προσφέρει σημαντική οικονομική και ήθικη βοήθεια στον εξωραϊστικό τομέα.

Μέσα στις ενέργειες του Συλλόγου για την ανάπτυξη του αθλητικού τμήματος είναι ή απόκτηση χώρου, συνολικής έκτασης όχτώ στρεμμάτων, για τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων που θα περιλαμβάνουν : γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλλευ και άποδυτήρια. Ήδη ο Σύλλογος, επειδή δίνει ιδιαίτερη σημασία σ' αυτό το έργο, έχει κάνει ενέργειες και στην Γενική Γραμματεία Άθλητισμού για την απόκτηση των απαιτούμενων πιστώσεων και την ολοκλήρωση του έργου.

Γίνονται επίσης μεγάλες προσπάθειες για την απόκτηση κι άλλων βιβλίων, ώστε να ολοκληρωθεί ή βιβλιοθήκη και να λειτουργήσει σαν δανειστική για τὰ μέλη και τους κατοίκους του χωριού. Γι' αυτό το θέμα έχει γίνει και ραδιοφωνική έκπομπή με έκκληση για την απόκτηση βιβλίων.

Κλείνοντας εδώ το άρθρο για τον Σύλλογο Φίλοπροόδων Νέων Παλαιοπαναγιάς πιστεύουμε ότι συμβάλλουμε στις προσπάθειες αυτών των νέων του χωριού και τους εύχόμαστε να συνεχίσουν με τον ίδιο πάντα ζήλο αυτή την ωραία ιδέα που ύπηρετούν και που τὰ αποτελέσματά της είναι παραδείγματα προς μίμηση για τους υπόλοιπους νέους του τόπου μας.

Δημήτριος Σγουπάκος

ΠΑΛΙΟΧΩΡΙ

Όρεινός συνοικισμός της Κοινότητας Καμινίων. Βρίσκεται βορεινά του μοναστηριού της Ζερμπίτσας και δύο χιλιόμετρα δυτικά από τα Καμίνια. Η χρονολογία που κτίστηκε δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί. Αναφέρεται πάντως το χωριό σε χειρόγραφο του 17ου αιώνα και ύστερα. Εάν επίσης πάρουμε σαν βάση τα άρκετα έρημοκλήσια που βρίσκονται γύρω από το χωριό, τα περισσότερα βέβαια γκρεμισμένα, πρέπει ή η θέση του να ήταν άλλη από την σημερινή ή η έκτασή του πολύ μεγαλύτερη.

Οί κάτοικοί του, πολύ περισσότεροι από τους σημερινούς κατά τα προηγούμενα χρόνια, ασχολούνταν και ασχολούνται με την γεωργία και την κτηνοτροφία, με σπουδαιότερο γεωργικό προϊόν το λάδι. Όμως κατά την τελευταία 30ετία ο πληθυσμός του χωριού παρουσιάζει μια σταθερή μείωση, διότι τα νέα παιδιά αναζητούν καλύτερη τύχη στην Αμερική και Καναδά. Άρκετοι επίσης εγκαταστάθηκαν στα γειτονικά χωριά (Ξηροκάμπι - Καμίνια κλπ.). Σήμερα στο χωριό κατοικούν 45-50 άτομα, τα περισσότερα των οποίων είναι ηλικίας άνω των 50 ετών.

Σημαντικό ρόλο στην έρημωση του χωριού, εκτός φυσικά από την άσχημη οικονομική κατάσταση που επικρατούσε τότε, έπαιξε και η καθυστέρηση της σύν-

δεσης του χωριού με άμαξιτό δρόμο με τα Καμίνια. Ο πολυπόθητος αυτός δρόμος άρχισε να γίνεται πραγματικότητα το 1960, αλλά δυστυχώς λόγω έλλειψης χρημάτων παρέμεινε ήμιτελής, λίγο έξω από το χωριό. Έκτοτε έγιναν πολλές προσπάθειες για αποπεράτωση, οι οποίες δυστυχώς παρέμειναν μόνον προσπάθειες. Τέλος το 1978, μετά από πρωτοβουλία μερικών νέων του χωριού, καθώς επίσης και με τη βοήθεια των ξενιτεμένων μας, ο δρόμος αποπερατώθηκε.

Το κακό όμως είχε γίνει. Πολλοί στο διάστημα που μεσολάβησε, αγανακτισμένοι άλλοτε από την αδιαφορία και άλλοτε από τις υποσχέσεις των άρμοδιων, που άρκετες φορές έφταναν τα όρια του έμπαιγμού, εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το χωριό.

Έν πάση περιπτώσει ο δρόμος, έστω και άργα, αποπερατώθηκε. Το κατά πόσο έβλαψε ή ωφέλησε δεν είναι ανάγκη να τονιστεί. Το γνωρίζουν όλοι. Έπρεπε ή μάλλον πρέπει να υπάρξει και συνέχεια. Έπιθυμία των κατοίκων είναι να γίνουν μερικοί αγροτικοί δρόμοι που να συνδέουν τα σπουδαιότερα κτήματά τους. Όμως οι μέχρι τώρα προσπάθειες έχουν παραμείνει άκαρπες, οι δε απαντήσεις των άρμοδιων για κάποια βοήθεια είναι γνωστές από παλαιότερα και πάντα στερεότυπες: θα προσπαθήσουμε. Όσον

ἀφορᾶ τῆ συντήρηση τοῦ δρόμου αὐτῆ εἶναι ὑποτυπώδης. Φτάνει μόνο νὰ το- νιστεῖ ὅτι τὰ γκρέιντερ τῆς Νομαρχίας τὸν ἐπισκέπτονται κατὰ πολὺ ἀραιὰ δια- στήματα, μὲ μόνη δικαιολογία ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀπαιτούμενος χρόνος. Ὅταν ὅμως τὸ ἐν λόγω μηχανήμα φτάνει μέχρι τὰ Καμίνια, ἀκόμα καὶ τὴν Ζερμπίτσα, τότε οἱ δικαιολογίες αὐτὲς δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν.

Ἐνα ἄλλο καυτὸ θέμα ποὺ ἀντιμετω- πίζει τὸ χωριὸ ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια εἶναι τοῦ δικτύου ὑδρεύσεως.

Μέχρι τὸ 1951 τὸ χωριὸ τροφοδοτιό- ταν μὲ νερὸ ἀπὸ μερικές πηγούλες ποὺ ὑπῆρχαν χαμηλὰ στὸ ποτάμι. Τὸ 1951 ὅμως, μετὰ ἀπὸ δωρεὰ τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ζερμπίτσας μιᾶς πηγῆς καὶ τὶς ἐνέρ- γειες τοῦ τότε ὑπουργοῦ Ἡλίας Λαγά- κου, τὸ χωριὸ τροφοδοτήθηκε μὲ ἀρκετῆ

ποσότητα πόσιμου νεροῦ. Δυστυχῶς ὅ- μως οἱ ὄχι πάντα καλὲς μελέτες τῶν μη- χανικῶν καὶ οἱ ἄσχημες κατασκευὲς ἀπὸ μέρους τῶν ἐργολάβων δημιούργησαν μιὰν ἄσχημη κατάσταση στὸ δίκτυο, μὲ ἀποτέλεσμα σήμερα, ὅταν βρέξει δυνατὰ, τὸ νερὸ νὰ θολώνει γιὰ δυὸ-τρεῖς ἢ περισ- σότερες μέρες. Ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς κα- ταστάσεως εἶναι γνωστὴ, εἰδικότερα δὲ στὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος, ὁ ὁποῖος τὸ διαπίστωσε καὶ αὐτοπροσώπως. Παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχει γίνει καμιὰ ἐνέργεια γιὰ νὰ διορθωθεῖ τὸ κακό, παρ' ὅλο ποὺ ἡ συνολικὴ δαπάνη δὲν πρέπει νὰ ξε- περνᾶει τὶς 10-15 χιλιάδες δραχμὲς. Ἐὰν ὅμως παρουσιαστεῖ κάποια ἀρ- ρώστεια στὸ χωριὸ, τότε ποιὸς θὰ εἶναι ὁ ὑπεύθυνος ; Ἀπὸ ποιὸν θὰ ζητηθοῦν εὐθύνες ;

Παναγιώτης Καπάκος

Γνωστοποίηση

Κάνουμε γνωστὸ ὅτι ἡ ταχυδρομικὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ μας ἄλλαξε. Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸ ἡ κάθε εἶδους ἐπικοινωνία θὰ γίνεται μὲ τοὺς: Παναγιώτη Κομνηνὸ, Ξηροκάμπι καὶ Θεόδωρο Κατσουλάκο, Συρακου- σῶν 101, Λαμπρινή - Ἀθήνα.

Εἰσφορὲς - Συνδρομὲς : Μαρία Γ. Σολωμοῦ, Ξηροκάμπι.

ΣΚΕΨΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ των Ἀδελφῶν Γεωργίου ΣΩΜΗ στο Ξηροκάμπι και τοὺς κατοίκους του εἶναι γνωστή. Μὲ δική τους δωρεὰ χρημάτων κτίστηκε τὸ κοινοτικό κτίριο και στή συνέχεια σὲ δικό τους οἰκόπεδο, πὼ κάτω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Τριάδος στο δρόμο γιὰ τὸν Ἀρκασιὰ, πάλι μὲ χρήματά τους, κτίστηκε νέο, μεγάλο κτίριο, πὼ προσεγγμένο ἀρχιτεκτονικά ἀπὸ τὸ πρῶτο, μὲ πολὺ καλὲς λειτουργικὲς δυνατότητες, μὲ κεντρικὴ θέρμανση, μὲ εὐρύσιο ἐλεύθερο χῶρο γύρω-γύρω και μὲ μιὰ ὁμορφὴ παιδικὴ χαρὰ μὲ καλαίσθητα παγκάκια.

Στὸ κτίριο αὐτὸ στεγάζεται τώρα τὸ νηπιαγωγεῖο Ξηροκαμπίου. Ἐπίσης διαμένει σ' αὐτὸ ὁ γεωπόνος τῆς περιοχῆς μας και ὁ κοινοτικός γιατρός και προβλέπεται και ἡ ἐγκατάσταση τοῦ κοινοτικοῦ ἰατροῦ.

Ἡ προσφορὰ τῶν ἀδελφῶν Γ. Σωμῆ στο τόπο μας εἶναι πραγματικά μεγάλη και ἀξίζει ἢ χειρονομία τους αὐτὴ νὰ διατηρεῖται ζωντανή, ὅπως και τὸ ὄνομά τους, πὼ θὰ πρέπει νὰ πάρει τὴ θέση του δικία στα ὄνόματα ἄλλων συμπατριωτῶν μας, πὼ κατά καιροὺς προσφέρανε διάφορα χρηματικά ποσὰ γιὰ ἐκτέλεση μεγάλων ἔργων στο χωριό μας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ στο νέο κτίριο δωρεὰς τῶν ἀδελφῶν Γ. Σωμῆ, δημιουργεῖνται, κατά τὴ γνώμη μας, δύο προβλήματα. Τὸ ἓνα εἶναι σχετικό μὲ τὴν ποιότητα τῶν παιδιῶν. Πραγματικά,

τὸ κτίριο βρίσκεται ἀρκετὰ ἔξω ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ και θὰ πέφτει μακριὰ γιὰ τὰ περισσότερα παιδιά. Σκεφθεῖτε τί θὰ γίνεται στίς βροχερὲς και κρύες μέρες τοῦ χειμῶνα και πόσο θὰ ταλαιπωροῦνται τὰ μικρὰ και οἱ γονεῖς τους. Μήπως ἢ μίσθωση κάποιου μεταφορικοῦ μέσου πὼ θὰ μετέφερε τὰ παιδιά ἀπὸ τὸ σπίτι τους στο σχολεῖο και ἀντίθετα, θὰ ἔτανε κάποια λύση; Κατὰ τὴ γνώμη μας ἢ μετὰ ἀπὸ σχετικὴ προσφορὰ ἐκλογὴ και ἀνάθεση τῆς μεταφορᾶς τῶν παιδιῶν σ' ἓνα ἢ δύο ντόπια ΤΑΞΙ εἶναι μιὰ λύση. Ὅσο γιὰ τὰ ἔξοδα θὰ μπορούσε ἴσως νὰ τὰ καλύψει ἢ Κοινότητα ἀπὸ τὴν διαχείριση τοῦ κτιρίου, μὲ ἔστω ἀνάλογη συμμετοχὴ αὐτῶν πὼ θὰ ἐξυπηρετοῦνται.

Τὸ δεύτερο πρόβλημα εἶναι σχετικό μὲ τὸν κοινοτικό δρόμο πὼ περνάει μπροστὰ ἀπὸ τὸ κτίριο. Ὁ δρόμος αὐτός εἶναι ἀρκετὰ στενός και διπλῆς κατεύθυνσης και μάλιστα ἐξυπηρετεῖ ὅλα τὰ ὁχήματα πὼ κατεύνονται στο Ξηροκάμπι ἀπὸ τὴ διακλάδωση τοῦ Ἀι-Βασίλη και ἀντίθετα, μὲ ἀποτέλεσμα ἢ δυναμικότητα τούτου νὰ μὴν ἀνταποκρίνεται στίς ἀνάγκες του.

Πιστεύουμε πὼς ὁ δρόμος αὐτός, τώρα πὼ θὰ χρησιμοποιεῖται και ἀπὸ τὰ παιδιά τοῦ νηπιαγωγείου, θὰ εἶναι ἀρκετὰ ἐπικίνδυνος γιὰ μικροὺς και μεγάλους και μόνο μιὰ λύση ὑπάρχει νὰ γίνει μονόδρομος μὲ ἀντίστοιχο και ἀντίθετο μονόδρομο τὸν ἄλλο, παράλληλο σχεδὸν μὲ τούτο, ἀσφαλτοστρωμένο δρόμο τοῦ χωριοῦ μας. (Νὰ τί κάνει ἢ ἔλλειψη

ονομάτων των κεντρικών τουλάχιστον δρόμων).

Αν γίνει δεκτή ή παραπάνω πρότασή μας, και τα όχημα θα εξυπηρετούνται καλύτερα και οι πεζοί θα κινούνται ασφαλέστερα και τα παιδιά του νηπιαγωγείου θα νοιώθουνε πιο σίγουρα στο περπάτημά τους, γιατί δεν θα έχουνε να φυλαχτούνε από δύο κατευθύνσεις, αλλά από μία: κάτι είναι κι αυτό.

«ΕΝΟΣ ΚΑΚΟΥ ΜΥΡΙΑ ΕΠΟΝΤΑΙ».

Δεν έφτανε ή καταστροφή του παλιού μύλου, ούτε ότι το χωριό μας έγινε λιγότερο δημοφές, ούτε ή βάνουση προσβολή του φυσικού περιβάλλοντος με την ανοικοδόμηση ενός τεραστίων διαστάσεων τσιμεντένιου κουτιού-οικοδομής, που όπτικά, αλλά και πραγματικά καταστρέφει το μοναδικό σέ κάλλος τοπίο του χωριού μας, τώρα έχουμε και τ' άτυχήματα. Ο φόβος μας αυτός φαίνεται πως ήτανε πέρα για πέρα βάσιμος και στη προσπάθεια που έγινε για τή ματαίωση τής αγοραπωλησίας προβλήθηκε σαν από τους πιο σοβαρούς για τούτο λόγους, που όμως δεν συγκίνησε κανένα.

Μέχρι τώρα στη στροφή επάνω, λίγο πριν από το γεφύρι τής Ρασίας, έχουνε γίνει δύο κι όλας αυτοκινητιστικά άτυχήματα. Με τώ χτίσιμο του τεράστιου αυτού όγκου ή στροφή αυτή έγινε θανάσιμη παγίδα για όδηγούς και πεζούς, και τούτο, γιατί έμποδίζεται ή όρατότητα στο έλάχιστο, τόσο γι' αυτούς που ανεβαίνουνε, όσο και γι' αυτούς που κατεβαίνουνε τώ δρόμο. Για μās, τώ σημείο αυτό είναι από τώ πιο επικίνδυνα που υπάρχουνε σ' όλο τώ όδικό δίκτυο τής χώρας.

Απορούμε, πως οι Άρχες άδιαφορούνε μπροστά σέ τέτοιες περιπτώσεις, όπου

τώ γενικότερο συμφέρον προσβάλλεται και μάλιστα τόσο βάνουσα από τώ άτομικό, κατά παράβαση τής παρ. 1 του άρθρου 17 του Συντάγματος (Ή ιδιοκτησία τελεί υπό τήν προστασίαν του Κράτους, τώ έξ αυτής όμως δικαιώματα δεν δύνανται νά ασκώνται εις βάρος του γενικού συμφέροντος). Και αλήθεια ή παρ. 1 του άρθρου 24 του Συντάγματος για πόσο άκόμα καιρό τώ μένει γράμμα και άφορμή για θεωρητικές μελέτες. (Ή προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος άποτελεί υποχρέωσιν του Κράτους. Τώ Κράτος υποχρεούται νά λαμβάνη ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα προς διαφύλαξιν αυτού...).

Στήν περιοχή τής ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ (Μυλοβάγενα) συνυπήρξαν φυσικό περιβάλλον (τοπίο μοναδικού κάλλους) και πολιτιστικό περιβάλλον (παλιός μύλος μαρμάρινο πηγάδι)! Πού ήτανε τώ Κράτος ;

Ήπειδή όμως είναι φρόνιμο και σκόπιμο τήν άξιοσημείωτη αυτή περίπτωση, ιδιαίτερα από τοπική ιστορική σκοπιά, νά τήν δούμε και ρεαλιστικά, που για μās σημαίνει ΜΟΝΟ τί μπορούμε νά κάνουμε] ΤΩΡΑ, για νά μη θρηνήσουμε θύματα, τώ προτείνουμε τώ παρακάτω : όσο γίνεται πιο σύντομα νά τοποθετηθούνε πινακίδες για μικρή ταχύτητα των όχημάτων και πινακίδες ένδεικτικές του κινδύνου. Στο δεξιό μέρος τής κατηφοράς και παράλληλα στο τώχο νά φτιαχτεί πεζοδρόμιο με έστω έλάχιστο πλάτος. Νά διορθωθεί ή παλιά σκάλα που υπάρχει μπροστά στο σπίτι του Σταύρου Γάββαρη και, όταν λέμε νά διορθωθεί, έννοούμε νά γίνει όπως ήτανε πρώτα: βαθή, για νά μπορεί ό κόσμος νά τήν ανεβοκατεβαίνει εύκολα, για νά άποφεύγει τήν επικίνδυνη στροφή και τέλος στο σημείο

της στροφής και πάνω στο τοίχο Ν. Λιακάκου να τοποθετηθεί μεγάλος καθρέφτης μέσα σε ειδικό πλαίσιο, έτσι που οι οδηγοί των όχημάτων, αλλά και οι πεζοί, να βλέπουν στον καθρέφτη το αντίθετα κινούμενο όχημα και να ενεργούμε ανάλογα. Ο τρόπος αυτός διευκόλυνσης των όχημάτων και πεζών πάνω σε επικίνδυνες στροφές είναι αποτελεσματικός και εφαρμόζεται σε χώρες της Ευρώπης, αλλά και σε πολλά σημεία του οδικού δικτύου της χώρας μας.

Παναγιώτης Ήλ. Κομνηνός

Το παλιό —1632— μοναστήρι της Γόλας είναι, και θα μπορούσε να είναι σε μεγαλύτερο βαθμό, ένας από τους πόλους έλξης του ενδιαφέροντος των ξένων για τον τόπο μας, σε συνδυασμό με την μαγνητική τοποθεσία του, με τις καστανιές και τα νερά του άφθονα και τον κύριο δγκο του Ταυγέτου μπροστά του.

Δυο απαραίτητα στοιχεία για την πρόσβαση σ' αυτό και την διατήρησή του —ο δρόμος και η εξασφάλιση και συντήρηση έξωτερικά της εκκλησίας και μάλιστα κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο από την Αρχαιολογική Υπηρεσία— έχουν γίνει. Ακόμη επισκευάστηκε και ένα κελί.

Αυτό που απομένει είναι η συντήρηση των τοιχογραφιών· άριστουργήματα του καλύτερου ζωγράφου του 17ου αί., του

Δ. Κακαββά, περιλαμβάνουν, όπως είναι γνωστό από προηγούμενο σημείωμά μας, και τις απεικονίσεις αρχαίων Έλλήνων φιλοσόφων, σπάνιο δείγμα παιδείας, ιστορικής συνειδήσεως και συνεχείας της φυλής. Σαν τοιχογραφίες δέν κινδύνευαν ούτε κινδυνεύουν από τους πολλούς, δυστυχώς και έγκληματικά άσυνείδητους ιερόσυλους· κινδυνεύουν όμως από την φθορά, τα άλατα της υγρασίας και τον χρόνο. Μέλημά μας θα γίνει ή πρόσκληση της Αρχαιολογικής υπηρεσίας για τον καθαρισμό τους και την συντήρησή τους, άκόμη και με χρηματική επιχορήγηση.

Ανεβαίνοντας στο Άνάκωλο, από το αυλάκι, τον συναντούσε· τον μικρό ευκάλυπτο που φυτρωμένος χαμηλά στην χαράδρα, ψήλωνε - ψήλωνε συνέχεια ψάχνοντας για λίγο ήλιο. Τώρα έφθασε μέχρι το δρόμο και ψηλώνει άκόμη, με τον άπίστευτα λεπτό κορμό του, με συγκινητική δίψα για περισσότερο ήλιο· και τον πέρασε σχεδόν τον δρόμο· και ψηλώνει άκόμη.

Όμως στά τόσα προβλήματα και αίτήματα της εποχής, ως άκουσται άλλο ένα για τον μικρό, λεπτό, ευκάλυπτο που όλοένα ψηλώνει. Οι περαστικοί ως μη τον βάζουν σημάδι με τις πέτρες τον ψηλόλιγνο, καταπληγωμένο, διψασμένο για ήλιο, ευκάλυπτο· τους παρακαλούμε.

Γιώργος Θ. Καλκάνης

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Κύριοι,

Εύχαριστώ διά την δημοσίευσιν τῆς ἐπιστολῆς μου εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 3/1980 τεύχος τοῦ περιοδικοῦ σας, πλὴν ἐπὶ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης ἔχω νὰ προσθέσω τὰ κάτωθι :

α) Τὸ τμήμα Α τῆς ἐπιστολῆς, τὸ σχετικὸν μὲ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Συλλόγου «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ δημοσιευθεῖ εἰς τὰ λοιπὰ περιεχόμενα τοῦ περιοδικοῦ μὲ τὸν τίτλον π.χ. Πῶς ἰδρύθη ὁ Σύλλογος ΑΠΟΛΛΩΝ καὶ ὄχι εἰς τὴν στήλην τῶν ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ.

β) Ἐπὶ τοῦ Β θέματος τῆς ἐπιστολῆς μου τὸ σχετικὸν μὲ τὰ προβλήματα τῶν Μαθηματικῶν, ἀλλὰ μὲ ἀναφορὰν εἰς πραγματικὰ ἐπάνωμα ἐμπόρων, οὐδεμία ἀπάντησις ἐδόθη, καίτοι νομίζω ὅτι τοῦτο ἦτο ὑποχρέωσις τοῦ περιοδικοῦ σας, δηλαδὴ ἢ νὰ δικαιολογήσει τὸ ὄρθον τῆς δημοσιεύσεως ἢ νὰ ἐκφράσει τοῦλάχιστον τὴν λύπην του διὰ τὴν δημοσίευσιν.

γ) Ἐπὶ τοῦ Γ θέματος ὅμως τῆς ἐπιστολῆς, τὸ σχετικὸν μὲ τὸν χαρακτηρισμὸν ὡς ἀστειῶν πραγμάτων τῆς ἀλλαγῆς τῆς Τουρκικῆς καὶ Σλαβικῆς προελεύσεως τοπωνυμίων κ.τ.λ., ἐδόθη ἀπάντησις καὶ μάλιστα λίαν ἐκτεταμένη, πλὴν οὐχὶ ὑπὸ τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ, ὡς θὰ ἔπρεπε, ἀφοῦ πρὸς αὐτὴν εἶχα ἀπευθύσει τὴν ἐπιστολήν μου, ἀλλὰ ὑπὸ ἑνὸς μέλους ταύτης καὶ μὲ τὴν ρητὴν μνεῖαν, τὴν ἀναγραφομένην κάτω τοῦ τίτλου

«ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ» ὅτι αἱ ἀπαντήσεις ἀπηχοῦν τὶς προσωπικὰς γνώμες τῶν συντακτῶν...

Καίτοι εἶναι μᾶλλον ἀσύνηθες εἰς τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκδόσεως ἑνὸς περιοδικοῦ τὸ ἓνα μέλος ἢ ἕκαστον τῶν μελῶν νὰ ἔχουν, ἐπὶ θέματος τινός, τὸ ὅποιον δημοσιεύεται εἰς τὸ περιοδικόν, προσωπικὴν γνώμην καὶ κατ' ἀκολουθίαν διάφορον τῶν ὑπολοίπων, ἐν τούτοις, ἀφοῦ τοῦτο γίνεται εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Περιοδικοῦ, ἀφορᾷ κατ' ἀρχὴν πρῶτον αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιτροπὴν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τοὺς παραλήπτας-ἀναγνώστας τοῦ Περιοδικοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδὲν σχόλιον δύναται νὰ κάμει τις.

Ὅθεν, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐπιστολῆς μου, ἀφοῦ αὕτη ἐστάλη πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ, ἢ δὲ ἀπάντησις ἐδόθη ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς, «ποὺ ἀπηχεῖ προσωπικὰς γνώμες του», νομίζω ὅτι δὲν ἐδόθη ἀπάντησις εἰς τὴν ἐπιστολήν μου, τὴν ὅποιαν ἄλλωστε δὲν ἐζήτησα.

Τέλος θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω, πρῶτον ἐπὶ δημοσιεύσεως ἱστορικῶν δεδομένων, πληροφοριῶν κ.λ.π. ὡς τὸ περὶ τῶν εἰρηνικῶν σλαύων κτηνονοτρόφων, ν' ἀναγράφονται αἱ περὶ τοῦ θέματος σχετικὲς πηγές, συγγράμματα κ.λ.π. καὶ δεύτερον, ὅτι ἀφοῦ οἱ ἀλλαγὰς τῶν ὀνομάτων χωρίων καὶ πόλεων δὲν ὀφελοῦν ἀλλ' ἀπειναντίας βλάπτουν ἀνεπανόρ

θωτα τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἱστορίας μας (ὡς παράδειγμα τῆς μὴ ἀλλαγῆς ἀναφέρθησαν οἱ Τοῦρκοι) καλὸν θὰ ἦτο, ἓνα τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «**Η ΦΑΡΙΣ**» ἀποσταλεῖ εἰς τοὺς κρατικούς ἀρμοδίους, οἱ ὅποιοι διὰ τὴν Ἱστορίαν μας καὶ μόνον προβοῦν εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΣ, ΚΟΜΟΤΙΝΗ, ΕΔΕΣΣΑ, ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ, ΑΧΛΑΔΟΧΩΡΙΟΝ, καὶ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΝ** εἰς Δεδαγαῆς, Γκιουμουλτζίνα, Βοδενά, , Χρούπιτσα, Κρούσοβον καὶ Δεμίρ Ἰσσάρ ἀντιστοίχως καὶ ἰδιατέρως τὸ Δεμίρ Ἰσσάρ, τὸ ὅποιον σημαίνει σιδηροῦν φρούριον.

Μεθ' ὑπολήψεως
ΑΛΕΚΟΣ ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΗΣ

Ἄγαπητοὶ φίλοι

Στὰ τελευταῖα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ σας «**Η ΦΑΡΙΣ**» δημοσιεύθηκαν ἐμπεριστατωμένες ἀπόψεις, σοβαρῶν συμπολιτῶν μας, πάνω στὸ θέμα τῆς ὀνομασίας ἢ μετονομασίας τῶν χωριῶν μας.

Τὸ θέμα ἀπὸ τὴ φύση του παρουσιάζει ἀμείωτο ἐνδιαφέρον καὶ μόνιμη, μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς, ἐπικαιρότητα.

Ἡ ἀθρόα μετονομασία χωριῶν ποῦ ἔγινε στὴ χώρα μας, μετὰ τὸν τελευταῖο πόλεμο, ἰδιαίτερα στὴν περιφέρειά μας, εἶναι χωρὶς προηγούμενο. Ἄστοχη καὶ ἀτυχῆς στὴν κυριολεξία, σὲ πολλὰς περιπτώσεις ἦταν ἀντίθετη καὶ στὸ πνεῦμα τῶν οἰκείων διατάξεων τοῦ Νόμου, σὲ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων πραγματοποιήθηκε. Διότι στὸ σκοπὸ τοῦ νόμου δὲν περιλαμβανόταν ἡ μετονομασία ὅλων τῶν χωριῶν (ὅπως ἔγινε στὴν περιφέρειά μας), πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα γιὰ λόγους ἱστορικοὺς δὲν ἔπρεπε νὰ μετονομασθοῦν

Οἱ ἀρμόδιες Ἀρχές, κατὰ τὴ λήψη τῶν

ἀποφάσεών τους, δὲν ἔδωσαν ἴσως τὴν ἰδιαιτέρη ἐκείνη σημασία καὶ προσοχὴ ποῦ ἀπαιτοῦσε ἡ ἔρευνα τῶν πραγματικῶν καὶ ἱστορικῶν δεδομένων τῶν ὑπὸ συζήτησιν περιπτώσεων, ποῦ χάνονταν στὸ βάθος τῆς ἱστορίας, καὶ πῆραν τὶς ἀποφάσεις τους σὲ σύντομο χρόνον. Ἀποφάσισαν δηλαδὴ τὴν καθεμίᾳ μετονομασία χωρὶς νὰ βεβαιωθοῦν προηγουμένως ὅτι τὸ ὄνομα, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ ἀλλάξει, ἦταν πράγματι κακόηχο, δὲν εἶχε καμιὰ σχέση μετὰ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου καὶ ἦταν πράγματι ἀπὸ αὐτὰ ποῦ ὁ νομοθέτης ἐπιθυμοῦσε νὰ ἀλλάξουν καὶ εἶχε στὸ νοῦ, κατὰ τὴ θέσπισιν τῶν σχετικῶν διατάξεων. Διότι σὲ πολλὰς περιπτώσεις τὰ ὀνόματα αὐτὰ εἶχαν παλαιότατη καταγωγή, συνδεμένη μετὰ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου, καὶ εἶχαν ἐδραιωθεῖ στὴ συνείδησιν τῶν κατοίκων, ὅπως οἱ ἐθιμικοὶ κανόνες κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἐρμηνευτικὴ ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ Ὑφυπουργοῦ Ἑσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ νέου Δημοτικοῦ καὶ Κοινοτικοῦ Κώδικα ποῦ, ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 12, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀναφέρει καὶ τὰ ἐξῆς :

«... Ἡ μακροχρόνια χρησιμοποίησιν ἐνὸς ὀνόματος ὁδοῦ ἢ πλατείας δὲν μπορεῖ νὰ ἐπηρεασθεῖ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ ἢ Κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομάρχου καὶ τὴν τοποθέτησιν τῆς σχετικῆς πινακίδος, καὶ νὰ ἀλλάξει τὸ ὄνομα στὴ συνήθεια τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος συνεχίζει, παρ' ὅλα αὐτά, νὰ χρησιμοποιοῖ τὴν παλαιὰ ὀνομασίαν, γιὰτὶ μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ συνεννοηθεῖ καὶ νὰ διεκπεραιώσῃ τὶς συναλλαγὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τὸ ἐξωτερικό. Παραδείγματα πάρα πολλὰ ἔχουμε σ' ὅλες τὶς πόλεις μικρὰς καὶ μεγάλας π.χ. Στὴν Ἀθήνα — ὁδὸς Πανεπιστημίου

έξακολουθεί να λέγεται και όχι 'Ελευθερίου Βενιζέλου, Πειραιώς και όχι Παναγή Τσαλδάρη, Πατησίων και όχι 28ης 'Οκτωβρίου κλπ., σε σημείο που έξαναγκάζονται τα δημοτικά και Κοινωνικά Συμβούλια να επαναφέρουν τις παλαιές όνομασίες».

Σε συνέχεια των παραπάνω μπορούμε να πούμε ότι ή άβασάνιστη μετονομασία όλων των χωριών της περιοχής μας έν όνόματι και μόνο μιås ώραιοποιήσεως όνοματολογικής ('Ανθοχώρι, Κυδωνίτσα, Δάφνη, κλπ), μοιάζει με όρισμένες γραφικές μέχρι χθές παραλίες μας, που τις «άξιοποίησε» ό τεχνικός πολιτισμός με την άνεγερση πολυώροφων και πανομοιότυπων πολυκατοικιών.

Με εύχαριστίες για τή φιλοξενία

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΟΣ

Ναύπλιο, 14-7-1981

‘Η μετονομασία τής Κοινότητας Ξηροκαμπίου

Κατά καιρούς πολλai άπόπειραι και συζητήσεις έγινοντο διά τήν μετονομασίαν τής Κοινότητας Ξηροκαμπίου εις Φάριδα ή Ταυγέτη, χωρίς κανένα θετικό αποτέλεσμα. ‘Ημείς ήδη έρχόμεθα να εξετάσωμε τó θέμα τούτο εις όλο τó βάθος και έκτασή του και να διατυπώσωμε ώρισμένες σκέψεις και πληροφορίας με τήν έλπίδα ότι αὐται θα άποβοῦν ώφέλιμοι και έποικοδομητικά.

Είμαι γνωστόν ότι μετά τούς πολέμους και τās διαφόρους έθνολογικές άναστατώσεις, γίνονται εις τὰ κράτη πολλai μετονομασίαι περιοχών, πόλεων και χωριών. Αί μετονομασίαι αὐται είναι προίόν ιστορικής άνάγκης και πνευματικής

‘Αγαπητοί φίλοι,

Θέλω να σας συγχαρώ για τήν προσπάθεια που κάνετε με τó περιοδικό «Φάρις» για να προωθηθοῦν τὰ προβλήματα τής περιοχής μας: όμως θέλω να σας παρακαλέσω να ένεργήσετε, όπως κρίνετε σκόπιμο, προκειμένου να προκληθεί τó ενδιαφέρον των άρμοδιών για τήν προαγωγή τής άρχαιολογικής έρευνας.

Συγκεκριμένα αναφέρομαι στα Κατσουλαίικα, που σε κάθε μας βήμα συναντάμε εύρηματα. ‘Αλήθεια, δέν μάθαμε τί απέδωσαν οι άνασκαφές του 1959, που έκανε ό τότε έφορος ‘Αρχαιοτήτων και τώρα καθηγητής Πανεπιστημίου κ. Χρήστου. Θα ήταν πολύ σημαντικό για μās να μάθουμε ποιοι έζησαν στο χώρο αυτό, τί κρύβεται κάτω από τὰ πόδια μας.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

ΝΙΚΟΣ Π. ΣΚΛΗΡΟΣ

ανάπτυξεως ενός τόπου και όχι άπλως τής θελήσεως όλίγων ανθρώπων.

Εις τήν χώραν μας τήν τελευταίαν 50ετίαν έγινοντο πάρα πολλai μετονομασίαι και έξακολουθοῦν να γίνονται και κυρίως γίνονται διά τήν άπαλλαγήν ξενικών όνομασιών, άπόδοσιν και άναβίωσιν άρχαίων όνομασιών και άπαλλαγήν κακοήχων όνομασιών.

‘Υπάρχουν όμως όνομασίαι κακόηχοι ή ξενικαι που κρίνονται διατηρητέαι, όταν αὐται συνδέονται με σοβαρά ιστορικά ή πολεμικά γεγονότα τής περιοχής των.

‘Η μετονομασία τής Κοινότητας Ξηροκαμπίου δέν κωλύεται από ιστορικούς

λόγους, διότι δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσι με τὸν ἀρχαῖο κόσμον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασι 1821. Τοῦναντίον ἐπιβάλλεται ἡ μετονομασία τῆς, καθόσον εἶναι κακόηχος καὶ ἡ ὀνομασία τῆς εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν πραγματικὴν κατάστασί τῆς.

Ἐκ τῆς κακοήχου ὀνομασίας τῆς εἰς τὸ παρελθὸν συνέβησαν πολλὰ εὐτράπελα κατὰ τὰς μεταθέσεις Δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς Ξηροκάμπι, οἱ ὅποιοι μὴ ἔχοντες ἰδέα περὶ τῆς ὠραίας καὶ κατατρασίνου αὐτῆς κωμοπόλεως, ἀλλὰ κρίνοντες μόνον ἐκ τῆς ὀνομασίας τῆς, ἐνήργουν διὰ τὴν ματαίωσι τῆς μεταθέσεως των, ἀλλὰ, ὅταν ἐπληροφοροῦντο τὴν πραγματικὴν κατάστασί τῆς, ἐδέχοντο τὴν μετάθεσι καὶ μάλιστα ὠρισμένοι ἀπ' αὐτοῦ ἐγκατεστάθησαν μονίμως εἰς Ξηροκάμπι.

Ἡ ἀπόδοσις ἀρχαίων ὀνομασιῶν μιᾶς περιοχῆς πολλάκις ἐδημιούργησε διενέξεις μεταξὺ τῶν πλησιεστέρων χωρίων ἐν τῇ ἐπιδιώξει των οἰκειοποίησεως τῆς ὀνομασίας των. Ἡ ἀπόδοσις καὶ ἀναβίωσις τῶν ἀρχαίων ὀνομασιῶν δὲν εἶναι μόνον ἔργον τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς των, ἀλλὰ πρὸ πάντων τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Νομαρχίας, αἱ ὅποια ἔχουν ὑποχρέωσι νὰ ἐποπτεύουν διὰ τὴν ἀναβίωσι τῶν ἀρχαίων ὀνομασιῶν.

Ἡ Κοινότης Ξηροκαμπίου εἶναι βέβαιον ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν περιοχὴ τῆς ἀρχαίας Φάριδος, ὡς ἐγράψαμε εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 99/80 τεύχος τοῦ περιοδικοῦ ΛΑΚΩΝΙΚΑ. Εἰς τὴν θέσι τῆς Φάριδος εὐρίσκεται ὁ συνοικισμὸς Ἀρκασᾶ, ὅστις ὑφίστατο ἐπὶ Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸ χρυσόβουλο τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ 1292, ἐνῶ δὲν ἀναφέρεται τὸ Ξηροκάμπι, Παλαιοπαναγιᾶ, Ἀνώγεια.

Ἐπίσης δὲν ἀναφέρονται τὸ Ξηρο-

κάμπι, Παλαιοπαναγιᾶ, Ἀνώγεια οὐδαμοῦ πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως 1821 καὶ ἐπίσης κατὰ τὰς γενομένας ἀπογραφὰς 1829, 1835, ἐνῶ ἀπεναντίας ἀναφέρονται ὁ Ἀρκασᾶς, Κουμουστά, Καμίνια, Τόριζα, Σωτήρα, Μπολιᾶνα κ.λ.π.

Διὰ πρώτη φορὰ ἀναφέρεται τὸ Ξηροκάμπι εἰς τὴν Διοικητικὴν διαίρεσι εἰς Δημαρχίας τοῦ 1836 κατὰ τὴν ὁποία συνεστήθη ὁ Δήμος Φάριδος, πού περιελάμβανε 17 χωριά, ἤτοι τὴν Παλαιοπαναγιᾶ, Ἀρκασᾶ, Ἀνώγεια, Ἀγ. Βασίλειο, Λιακαίικα, Διπόταμα, Λεύκη, Μπολιᾶνα, Ντόριζα, Νεοχώρι, Τραπεζοντή, Σωτήρα, Κουμουστά, Ξηροκάμπι, Καμίνια, Κατσουλαίικα, Παλαιοχώρι. Ἐδρα τοῦ Δήμου Φάριδος εἶχεν ὀρισθῆ ἀρχικῶς ἡ Παλαιοπαναγιᾶ καὶ Δήμαρχος αὐτοῦ ὁ Δημογέρον (πρόεδρος) Ἀρκασᾶ Θεοδόσιος Λιακάκος, κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ ὁποίου ἡ ἔδρα τοῦ Δήμου μετεφέρθη τὸ 1842 εἰς Ξηροκάμπι.

Διὰ τὴν ἐξακρίβωσι τοῦ πῶς καὶ πότε εἶχε δοθῆ τὸ ὄνομα Ξηροκάμπι, ἢ καὶ ποία ἄλλη ὀνομασία εἶχεν πρὸ αὐτῆς, ἡσχολήθη ὁ γράφων τὸ 1942-43, ὅτε διετέλει πρόεδρος αὐτοῦ καὶ ἐπιμόνως ἀνεδίφησε τὰ ἀρχεῖα του, καθὼς ἐπίσης ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὰ κονιορτοβριθῆ ἀρχεῖα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζερμπίτσης μὲ τὴν εὐγενικὴν καὶ καλοπροαίρετον μάλιστα βοήθειαν τοῦ τότε ἡγουμένου αὐτῆς Πανοσιολογιωτάτου Μελετίου Καραμπίνη, χωρὶς νὰ ἀνεύρη οὐδὲν στοιχεῖον.

Εἰς παλαιότερα ἐποχὴ ἢ περιοχὴ τοῦ ἐκαλεῖτο «ξεροκάμπι», λόγῳ τοῦ ἀνύδρου καὶ τοῦ ἀδένδρου αὐτῆς· προφανῶς ἡ περιοχὴ θὰ ἐκαλύπτετο ἀπὸ βᾶτα καὶ θάμνους, δεδομένου μάλιστα ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη καὶ σήμερον τοπωνύμιον «βατιάς». Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πεδινῆς περιοχῆς οὐδεὶς ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν καλλιέργεια

και εκχέρσωσι τῆς περιοχῆς τοῦ «ξεροκάμπου».

Μετὰ τὴν ἐξάπλωσι τῆς κυριαρχίας τῶν Τούρκων εἰς τὴν Λακωνία, εὐάριθμοι μετανάσται Τούρκοι ἐγκατεστάθησαν δυτικῶς τοῦ ἀκμάζοντος τότε Ἄρκασᾶ εἰς τὴν τοποθεσίαν «ξεροκάμπι», ἀφοῦ ἀσφαλῶς θὰ προέβησαν εἰς τὴν ἐκχέρσωσι δι' ἀγγαρεύσεως πολλῶν Χριστιανῶν καὶ οὕτω ἴδρυσαν ἴδιον συνοικισμὸν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ συγχρωτισμοῦ τῶν μετὰ τῶν «γκιαοῦρηδων».

Ἐκεῖ οἱ Τούρκοι ἀνάρωξαν μερικὰ πηγὰδια διὰ τὴν ὕδρευσίν των, ἐνῶ διὰ τὴν ἄρδυσίν των ἐχρησιμοποιοῦν τὰ νερὰ τοῦ χειμάρρου Ρασίνα. Ἀκολουθῶς ἐκτίσαν μεγάλο τζαμί μὲ ἐπιβλητικὸ μιναρέ. Τὸ τζαμί τοῦτο μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν μετετράπη εἰς ἐκκλησίαν καὶ ὁ μιναρὲς εἰς κωδωνοστάσιον. Ταῦτα ἐκρημνίσθησαν τὸ 1915 καὶ τὰ ὁποῖα ἐνθυμεῖται ἀμυδρῶς ὁ γράφων. Ὁ νέος περικαλλὴς ναὸς Ξηροκαμπίου τῆς Ἁγ. Τριάδος ἤρχισε νὰ κτίζεται τὸ 1904 καὶ ἐπερατώθη τὸ 1912.

Ποίαν ὀνομασίαν εἶχον δώσει οἱ Τούρκοι εἰς τὸν συνοικισμὸν των εἶναι ἀγνωστον, ἴσως διετηρήθη ἡ ὀνομασία τοῦ τοπωνυμίου «ξεροκάμπι», ἐκ τοῦ ὁποίου τελικῶς ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἀσφαλῶς τὸ μυστικὸν τοῦτο κρύπτεται εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Τουρκίας εἰς Ἄγκυραν καὶ τὰ ὁποῖα ἄς ἐνθυμηθῆ νὰ ἐρευνήσῃ κάποιος Ξηροκαμπίτης, ὅταν φθάσῃ μέχρις ἐκεῖ ὡς προξενικὸς ὑπάλληλος.

Οἱ Τούρκοι ἐγκατέλειψαν τὴν περιοχὴ Ξηροκαμπίου ἄνευ ἐπεισοδίων: ἐλπίζοντες οὗτοι εἰς τὴν ἐπιστροφὴν των, οἱ δὲ Ἕλληνες φοβούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν των. Μάλιστα ὁ τελευταῖος Ἄγᾶς τῆς περιοχῆς ὀνόματι Δερβούκος, ὅστις εἶχε πύργον καὶ κατεῖχε μεγάλας ἐκ-

τάσεις, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκάλεσε τὸν Δημογέροντα (πρόεδρον) Ἄρκασᾶ Θεοδόσιον Λιακάκο καὶ τοῦ παρέδωσε τὰ ὑπάρχοντά του πρὸς φύλαξιν μέχρι τῆς ἐπανόδου του· ἀλλὰ οὗτος ἐφονεύθη κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπόλεως (23 Σεπτεμ. 1821) καὶ οὕτω ὁ Πύργος καὶ ἡ περιουσία τοῦ Δερβούκου περιῆλθον εἰς τὸν Θεοδ. Λιακάκο, ὅστις μετώκησε ἐκεῖ μετὰ τῶν συγγενῶν του καὶ ἔκτοτε ἐδημιουργήθη ὁ συνοικισμὸς Λιακαίικα. Ὁ πύργος Δερβούκου διεσκευάσθη εἰς οἰκίαν, ποῦ καὶ σώζεται μέχρι σήμερα.

Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Τούρκων καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐπαναστάσεως, ἐδημιουργήθη κενὸν εἰς πολλὰς ἐγκαταληφθείσας περιουσίας καὶ οἰκίας, ὅποτε οἱ προνοητικώτεροι καὶ δυναμικώτεροι κάτοικοι τῆς Κουμουστᾶς, Ἄρκασᾶ, Ἁγ. Βασιλείου, ἢ καὶ ἄλλων περιοχῶν ἔσπευσαν πρὸς κατάληψίν των.

Ἐκκληκτικὴ ὑπῆρξε καὶ ταχεῖα ἀνάπτυξις τοῦ νέου αὐτοῦ χωρίου καὶ εἰς τοῦτο συνετέλεσαν τὰ ἑξῆς:

—Ἡ προνομιούχος θέσις του ἀπὸ υγιεινῆς ἀπόψεως.

—Ἡ ἐγκεντρος θέσις του ἐν σχέσει πρὸς ἄλλα χωριά ἔχοντα ὑποχρεωτικὴν διάβασιν πρὸς Σπάρτην.

—Ἡ πρὸς ἀνατολὰς ἐκτεινομένη εὐρεῖα εὐφορος πεδιάς καὶ ἡ πρὸς δυσμὰς πλουσία εἰς δασικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὀρεινῆς περιοχῆς.

—Ἡ καταστροφὴ διὰ πυρὸς τοῦ πληθυσίου Ἄρκασᾶ καὶ Ἁγ. Βασιλείου ὑπὸ τοῦ Ἰμπραῖμ τὴν 26 Αὐγούστου 1826, ἐνῶ ὁ Ἰμπραῖμ δὲν ἐπυρπόλησε τὰ κτίσματα τοῦ συνοικισμοῦ τῶν Τούρκων εἰς Ξηροκάμπι.

—Ἡ μεταφορὰ τῆς ἑδρας τοῦ Δήμου Φάριδος καὶ τῶν Δημοσίων ὑπηρεσιῶν

Ἄστυνομίας, Εἰρηνοδικείου, Ταχυδρομείου κ.λ.π.

— Ἡ δυναμικότης καὶ ἐργατικότης τῶν ὀρεσιβίων κατοίκων του.

— Ἡ συντελεσθεῖσα ἄρδρευσις τῆς περιοχῆς ἐκ τῆς χαράδρας Ἀνακάλου διὰ τῆς κατασκευῆς ὑδραύλακος τὸ 1880 καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ ἐξασφάλισις πλουσίας ὑδρεύσεως ὄλων τῶν συνοικισμῶν του.

— Ἡ μετανάστευσις πολλῶν εἰς Ἀμερικὴ καὶ Καναδᾶ, οἵτινες ποικιλοτρόπως ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ.

Ἐξ ὄλων τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι ἡ περιοχή τοῦ ἄλλοτε «Ξερόκαμπου» πρὸ πολλοῦ κατέστη πλουσία εἰς βλάστησι καὶ νερᾷ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ διατήρησις τῆς ὀνομασίας τοῦ ἄλλοτε τοπωνυμίου «ξεροκάμπι», εἶναι τελείως ἀντίθετος πρὸς τὴν πραγματικὴν του κατάστασι. Ὡς ἐκ τούτου ἐπιβάλλεται ἡ μετονομασία του διὰ τοὺς ἐξῆς κυρίως λόγους :

— Εἶναι κακόηχος καὶ δὲν προκαλεῖ τουριστικὴ ἔλξι, πρᾶγμα ὑπολογισμὸς διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν.

— Δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν πρὸς τὸ ἀπώτατον παρελθὸν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασι 1821.

— Εὐρίσκεται εἰς τὴν περιοχὴ τῆς ἀρχαίας ἱστορικῆς Φάριδος καὶ ἐπιβάλλεται ὅπως δοθῇ τὸ ὄνομα αὐτῆς.

— Διὰ τῆς Διοικητικῆς Διαιρέσεως τοῦ 1836 εἶχε δοθῇ τὸ ὄνομα Δῆμος ΦΑΡΙΔΟΣ καὶ ἡ ὁποία διετηρήθη μέχρι τὸ 1912, ὁπότε καθιερώθη ἡ Διοικητικὴ διαίρεσις εἰς Κοινότητας καὶ ἡ περιοχή αὐτοῦ ἀπετέλεσε τὴν κοινότητα Ξηροκαμπίου, πλὴν ὅμως εἰς τὰς Δημοσίας ὑπηρεσίας παρέμεινε ἡ ὀνομασία τῆς Φάριδος, ὅπως Εἰρηνοδικεῖον Φάριδος, Ἀγρονομεῖον Φάριδος, Συμβολαιογραφεῖον — Ὑποθηκοφυλακεῖον Φάριδος κ.λ.π.

— Τέλος τὸ ἀνὰ χεῖρας περιοδικὸ ΦΑΡΙΣ ἐπιβεβαιοῖ τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές.

Κατόπιν ὄλων αὐτῶν καλοῦνται ὁ ρέκτης Νομάρχης ὡς καὶ ἡ Κοινοτικὴ Ἀρχὴ ὅπως τὸ συντομώτερον προβοῦν εἰς τὴν μετονομασίαν τῆς Κοινότητος Ξηροκαμπίου εἰς Κοινότητα Φάριδος, ὅπως εἶναι γνωστὴ ἡ περιοχή αὐτὴ καὶ ἦτο τὸ πάλαι ἡ ὀνομασία της. Ἀναμένομεν.

Εὐάγγελος Μαυροειδῆς

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ἡ ἔλλειψις πολλῶν ἀπὸ τοὺς βασικοὺς ποδοσφαιριστῆς, οἱ ὅποιοι εἶχαν στρατευθεῖ, ἡ ἀπειρία τῶν νέων καὶ ἡ πλημμελὴς φυσικὴ προετοιμασία τῶν ποδοσφαιριστῶν εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν κακὴν πορείαν τοῦ «Ἀπόλλωνα» στὸ τοπικὸ πρωτάθλημα Λακωνίας, ὁ ὁποῖος καὶ κατέλαβε τὴν τελευταία θέση στὸν βαθμολογικὸ πῖνακα.

Συγκεκριμένα ὁ «Ἀπόλλων» σὲ 18 ἀγῶνες συγκέντρωσε 10 βαθμοὺς.

Ἡ ὁμάδα ἀποτελεῖτο ἀπὸ τοὺς ἐξῆς ποδοσφαιριστῆς :

Κονίδης Π. Ε., Ταμπάκης Ἰω., Ταμπάκης Παν., Βλάχος Ν., Κονίδης Α. Γ., Παπαδάκος Κυρ., Παπαδάκος Παν., Λαμπράκος Χρ., Παναγιωτόπουλος Σ., Κονίδης Παν. Β., Πρέβας Γ., Κομνηνός Β., Χρι-

στόπουλος Χ., Ἀποστολάκος Σ., Διαμαντάκος Π.

Πρέπει δὲ νὰ εὐχαριστήσουμε καὶ τὸν Σπ. Κυριακάκο, ὁ ὁποῖος ἐκτελοῦσε χρέη προπονητοῦ κατὰ τὴν ἐδῶ παραμονή του.

Ἀντίθετα μὲ τὸ ποδόσφαιρο στὸ βόλλεϋ οἱ ὀμάδες τῶν Ἀρρένων καὶ Θηλέων, πού, σημειωτέον, εἶναι νεοσύστατες καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτελοῦνται ἀπὸ μαθητὲς καὶ μαθήτριες, τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν πιὸ εὐχάριστα.

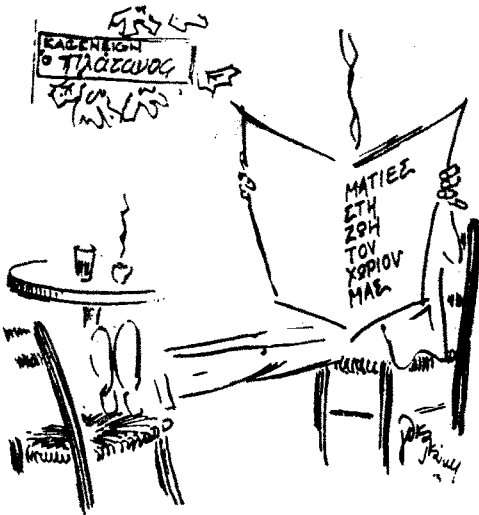
Κατόρθωσαν νὰ διακριθοῦν στὸ τοπικὸ πρωτάθλημα καὶ νὰ παίξουν καὶ ἐκτὸς Λακωνίας.

Στὴν Καλαμάτα ἡ ὀμάδα τῶν θηλέων πού ἔπαιξε, νίκησε τὸν Α.Ο. Κροκεῶν, ἀλλὰ ἠττήθη ἀπὸ τὸν Ν.Ο. Καλαμάτας καὶ Γ.Ε. Καλαμάτας.

Καὶ ἐδῶ ἐπίσης πρέπει νὰ εὐχαριστήσουμε τὸ Γυμναστή Στ. Σπηλιάκο, ὁ ὁποῖος ἦταν προπονητὴς τῶν δύο ὀμάδων.

Τέλος δὲ εὐχόμεθα στὸ σύλλογο νὰ ἐπιτύχει πιὸ πολλὰ καὶ στοὺς δύο τομεῖς τὴν ἐπομένη χρονιά.

Δημ. Κουντούρης

ΞΗΡΟΚΑΜΠΙ

Ἀφίξεις

Ἡρακλῆς Ν. Κομνηνός

Κώστας Δ. Φεγγαῆς μὲ τὴν οἰκ. του.
Χρυσάνθη Μιχαλακάκου (γ. Στεργιανοπούλου) μὲ τὴν οἰκ.

Γιῶργος Δ. Ἀποστολάκος

Σταυρούλα Θεοδωρακάκου (γ. Γαβριελίδου)

Ἄντωνία Κ. Χριστάκου

Κατσαρός Ἰωάννης μὲ τὴν οἰκογ.

Μανδραπήλιας Κων/νος

Μανωλάκος Βασίλειος

Φρειδερίκη Σωτηροπούλου (γ. Καρκαμάση)

Σουλειδῆ Γεωργία (γ. Χριστοπούλου)

Συμεωνίδης Νικόλαος μὲ τὴν οἰκογ.

Ἄθανασόπουλος Ἰωάννης

Ἐλένη Δάβου (γ. Θ. Φεγγαῆ)

Σταυρούλα Παπαγιαννοπούλλου (γ. Γ. Φεγγαῆ)

Χάρη & ἡ Κων/να Παπαδάκου

Ἀναστάσιος καὶ ὁ Ἀντώνιος Γιάννακας

Κουμουσιώτης Εὐστράτιος μὲ τὴν οἰκ.

Παναγιώτης & Βασίλης Ἀργυρόπουλος

Κληρονόμος Παναγιώτης

Κληρονόμος Ι. Παναγιώτης

Χριστάκος Περικλῆς μὲ τὴν κόρη του

Σολωμός Δημήτριος

Κουμουσιώτης Ν. Δημήτριος οἰκογ.

Χατζηγεωργίου Γιῶργος

Μούτουλας Γ. Εδάγγελος
Μαυροειδής Ν. Κων/νος
Κυριακάκου Μαρία

Γεννήσεις

Γεωργία Γ. Καλκάνη αγόρι
Έλενη Βασιλείου Λεονταρίτη αγόρι
Εθαγγελία Χριστοπούλου κορίτσι
Μαρία Νικ. Σολωμού κορίτσι
Ήλιοπούλου Άναστασία αγόρι
Βασιλική Γ. Γραμματικάκη κορίτσι
Γεωργοπούλου Ν. Παναγιώτα κορίτσι
Έλευθερία Πέτρου Σκληρού αγόρι
Παναγιώτα Κουντούρη κορίτσι
Κανελιώ Κουντούρη κορίτσι
Χριστοφίλη Β. Τάκου κορίτσι
Παναγιώτα Άθ. Όρφανού αγόρι
Άρμπούζη Εδ. Πολυξένη κορίτσι
Γεωργία Γ. Κονίδη αγόρι
Καπάκου Α. Παναγούλα κορίτσι
Φλωράκη Στέλλα αγόρι
Εύλαμπία Λεόνη κορίτσι
Βαγγελίτσα Δ. Σολωμού αγόρι

Θάνατοι

Μανιάτη Αικατερίνη	ετών	96
Σκουριώτης Άρτιστείδης	»	67
Φιλόσοφος Ίωάννης	»	76
Μανδραπήλια Σταυρούλα		
χήρα Κων/νου	»	94
Ρηγάκου Τελεσίδα	»	78
Γιάννακας Μιχαήλ	»	68
Παπαδάκου Σταυρούλα	»	85
Σολωμού Μαρίνη	»	88
Καρκαμπάση Παναγιώτα	»	87
Στούμπου Μαλάμω	»	96
Κοκκοροϋ Άμαλία	»	79
Όρφανάκος Άντώνης	»	72
Προκοπίδης Δημήτριος	»	48
Καρκαμπάση Έλενη	»	79
Σακκελαριάδη Εύγενία	»	75
Κουντούρης Παναγιώτης	»	77
Λαζαρίδου Μαγδαληνή	»	90

Κουντούρης Κυριακούλης	»	84
Όρφανάκος Σταϋρος	»	31
Μιχαλάκου Μάρθα	»	86
Άνδρεάκος Δημήτριος	»	96
Παπαδάκος Παναγιώτης	»	51
Καρκαμπάση Γεωργία	»	59
Κων/νος Ήλ. Ματθαίος	»	72

ΚΑΜΙΝΙΑ

Θάνατοι

Πολίτου Σταυρούλα 86 ετών, Εδάγγελος
Πολίτης 90 ετών, Σταϋρος Κυριακίδης
67 ετών και Στέλιος Κ. Συκιώτης.

Γάμοι:

Ό κ. Κρίκας Γ. Παναγιώτης με τη δ.
Άτσιδάκου Άρετή και ό κ. Κληρονόμος
Γεώργιος με την δ. Άποστολάκου Γ.
Σταυρούλα.

Άφίξεις

Πετροπουλάκης Νικόλαος
Θεοφιλόπουλος Κων/νος
Άναστασάκος Νικόλαος
Χρήστος Α. Καπετανάκος με την οικο-
γένειά του.

ΑΝΩΓΕΙΑ

Γεννήσεις: Ή Έλενη σύζυγος Δ.
Καλαμαρᾶ γέννησε αγόρι, ή Άδαμαντία
σύζυγος Κων/νου Μακρυκώστα γέννησε
κορίτσι, ή Παναγιώτα, σύζυγος Β. Τζαν-
νετέα γέννησε αγόρι και ή Δήμητρα σύ-
ζυγος Ά. Καλαμαρᾶ γέννησε κορίτσι.

Γάμοι: Τέλεσαν τούς γάμους τους
οί: Λαμπράκου Μαρία με τὸ Χρηστάκο
Ήλία και Ρασσιᾶ Έλενη με τὸ Βασιλάκο
Βασίλειο.

Θάνατοι: Άπεβίωσαν οί: Κόνια-
ρης Κυριάκος ετών 87, Τσέτσεκας Πα-
ναγιώτης ετών 91, Θεοφιλάκου Μαρία
ετών 80, Κουμουτσάκου Αικατερίνη ετών

91, Παυλάκου Έλένη ἐτῶν 89, Παναγᾶκου Έλένη ἐτῶν 80, Μενούτης Δημήτριος ἐτῶν 86, Βλαχόπουλος Δημήτριος ἐτῶν 75, Φωτόπουλος Ματθαῖος ἐτῶν 86, Θεοδωροπούλου Εὐγενία ἐτῶν 86, Καστρῆς Δημήτριος ἐτῶν 60, Ἀναστασάκου Σταυρούλα καὶ ὁ Γρηγοριάδης Νικόλαος ἐτῶν 71.

Γιώργος Νικολόπουλος

ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ

Γεννήσεις

Ἡ κ. Πόπη Χ. Σταρόγιαννη ἀπέκτησε ἀγόρι.

Βαπτίσεις

Ὁ κ. Εὐάγγελος Παπαδάκος βάπτισε τὸ ἀγοράκι τοῦ κ. Χρ. Η. Χαντζάκου καὶ τοῦ

ἔδωσε τὸ ὄνομα Δημήτριος.

Ὁ κ. Ἰωάννης Καπερώνης βάπτισε τὸ ἀγοράκι τοῦ κ. Παν. Σ. Καπάκου καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα Σπύρος.

Γάμοι

Ἐτέλεσαν τοὺς γάμους τοὺς ὁ κ. Λεωνίδας Ε. Μπιταξῆς μετὰ τὴν δ. Δέσποινα Τριανταφυλίδη.

Θάνατοι

Πέθαναν οἱ ἐξῆς :

Ἡλίας Γ. Μπιταξῆς 82 ἐτῶν

Σταυρούλα χ. Ἡ. Ἀποστολάκου 94 ἐτῶν

Ἀφροδίτη Ἡ. Ἀποστολάκου 82 ἐτῶν

Γαρυφαλλιά Ε. Ρουσάκου 78 ἐτῶν

Κυριάκος Ἡ. Χαντζάκος 33 ἐτῶν.

Π. Καπάκος

Εὐχαριστήριο

Τὸ περιοδικὸ μας θέλει ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ νὰ εὐχαριστήσῃ ὄλους ὄσους, με ὁποιοδήποτε τρόπο, βοηθᾶνε στὴ συνέχιση τοῦ ἔργου του.

Ἰδιαίτερα δὲ τὸν Εὐάγγελο Παπαδάκο καὶ τὸ Σύλλογο Ξηροκαμιπιδῶν Τορόντο γιὰ τὴ γενναιοδωρὴ καὶ συνεχεῖ συμπαράστασή τους.

Νέο ἐργοστάσιο

Προχωροῦν μετὰ γοργὸ ρυθμὸ οἱ ἐργασίες ἀποπερατώσεως τοῦ ἐργοστασίου «FORSOL Πυκνωταὶ Α.Ε.», πὸν ἰδρύουν οἱ κ.κ. Ἡλ. Σολωμὸς καὶ Γ. Φουρτούνης στὸ Ξηροκάμπι, προϋπολογισμοῦ 75 ἑκατ. δραχμῶν. Θὰ ἀπασχολεῖ 40μελὲς προσωπικὸ καὶ ἡ παραγωγή του θὰ εἶναι 6000 πυκνωτῆς τὸ χρόνο.

Προσφορές

Ἡ κ. Μαρία Λεονταρίτου-Δρακονταειδῆ πρόσφερε γιὰ τὴ μνήμη τῆς μητέρας της στὸ Περιοδικὸ «Φᾶρις» 3.000 δραχ.

Στ. Σταρόγιαννης δρχ. 500

Λάμπρος Σακελλαριάδης » 1000

Νικ. Κομνηνὸς » 1000

Δημ. Σκανδάλης 1000 εἰς μνήμη τῆς γυναίκας του Φρόσως Σκανδάλη - Κομνηνοῦ.

Κουμουστιώτης Νικ. » 500

Συνδρομές

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνδρομὴ τοῦς: Φ. Σουλειδῆ, Κρητικὸ Εὐστ., Ἀδελφοῦς Λιακάκου-Ἀραχωβίτη Κ., Μανδραπήλια Πάνο, Κουμουστιώτη Γεώργιο, Γεωργόπουλο Νικ., Παναγέα Τάσο, Μιχαλάκο Γιώργο, Κατάστημα Πικαντίλυ, Δικαιάκο Δημ., Κατσαρὸ Γεώργιο καὶ Μαρία Λεονταρίτου - Δρακονταειδῆ.